SUSCRIPCIÓ

Barcelona . Una pesseta al mes
Espanya . . 4'50 pessetes al trimestre
Extranger . 9'00 id. id.

Pagant per anys, una pesseta de rebaixa

EL:POBLE:CATALÁ

DIRECTOR-GERENT
PERE COROMINAS
REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
RAMBLA DE LES FLORS, 14, PRAL.
IMPREMPTA
CARRER FORTUNY, NÚM. 2, TERS
TELÈFONS
Redacció, 723 - Imprempta, 2,298

ANY VII NÚM. 2.045 — BARCELONA, DILLUNS, 10 OCTUBRE DE 1910 — UN NÚMERO, 5 CÉNTIMS

✠

Don Josep Morelló Nart

Metge del Còs Mèdic Municipal

MORÍ EL DIA 27 DE SETEMBRE

HAVENT REBUT ELS SANTS SAGRAMENTS Y LA BENEDICCIÓ APOSTÓLICA

(A. C. S.)

La seva afligida esposa Agustina Comulada, els seus germans Anton (ausent), Armengol y Joaquima, germans y germanes polítics, nebots, nebots polítics, cosins (presents y ausents), demés familia, y el Decanat del Còs Mèdic Municipal, al recordar als seus amics y coneguts tan sensible perdua, els preguen el tinguin present en les seves oracions y se serveixin assistir als funerals que, en bé de la seva ànima se celebraran demà, dimars, dia 11, a les dèu, a l'iglesia parroquial de Nostra Senyora de Betlem, per quin favor se li quedarà reconegut.

LES MISSES DESPRÉS DE L'OFICI Y TOT SEGUIT LA DEL PERDÓ

Per respecte a la santetat del temple, el dol se dona per despedit — No's convida particularment

CLÍNICA C. CROUS *Herpes, Tuberculosis pulmonar, Vias urinarias.* Curación segura y rápida. CARMEN. NÚM. 56, PRINCIPAL.—Véase anuncio cuarta página.

Onia Farga — Concertista de piano y violí
HA TRASLLADAT SON DOMICILI *Rambla de Catalunya, 114, pis baix*

Dr. Galí y Lalande Ha traslladat son domicili y gabinet de consulta al mateix carrer de Fontanella, número 7, primer, segona.

GRANS MAGATZEMS **EL SIGLO**

ULTIMS DIES
DE LA
EXPOSICIÓ Y VENDA
DE
Novetats de l'Estació
GRANS OCASIONS

Dilluns 17 d'octubre y dies següents
EXPOSICIO ESPECIAL Y VENDA
DE
Catifes ◦ Tapiceries ◦ Cortinatges

Estors, Visillos, Portiers, Tapets
Colxes, Flassades, Coxins, etc., etc.

PREUS EXCEPCIONALS

LA SIFILIS VENCIDA

Los éxitos obtenidos por el **BIOSOL** en el tratamiento de la **Sifilis** *(Ataxia, Paralisis, Impotencia)* permiten en algunos meses su **Cura Definitiva y Radical.**

Nada de inyecciones dolorosas, nada de mercurio, veneno violento causa de tantos desordenes *(caida de Dientes, de Cabello, etc.).*

El **BIOSOL** regenera el organismo con nuevos elementos de vida y elimina el microbio de la **Sifilis** poniendo á las victimas de este terrible mal al abrigo de todo peligro para el porvenir.

A fin de propagar en todo el mundo este descubrimiento maravilloso, el *Instituto de Séroterapia, 5, Rue d'Alexandrie, Paris*, envia gratis á toda persona que le pida por carta el folleto descriptivo indicando el medio de curar la sifilis por el **BIOSOL**.

LA LLISSÓ

Ha estat com un miracle. Hi ha encara qui se frega'ls ulls per l'enlluernament y qui creu que aquestes noves Taules de la Llei que apareixen per Portugal, han sorgit com les del Sinaí, en una hora de meravelles. Ni els Déus, ni els homes, fan miracles. Si la vida d'un poble agafa un nou ritme, es perquè homes ab gran forsa han sabut crearlo. Els homes de Portugal la tenen, avui per avui, la forsa creadora. Són cerebrals, són coratjosos, són temeraris, però són, sobre totes les coses, virtuosos. Tenen l'inteligencia y el valor de Cató, però també la seva honradesa. No hi ha en tota l'extensió de la terra, cap home que pugui acusarlos. Aprop d'ells no ha passat ni el codi de l'honor ni el codi penal.

Cada nom es una acumulació de virtut o d'austera sabiesa. Havent comprès que l'única manera de que la seva patria seguís els seus ideals, consistia en practicar les velles austeritats republicanes, de les seves vides y de les seves propagandes feren una acumulació d'honradesa.—¿Còm heu lograt obtenir la curiositat del públic?—preguntaren an en Zola.—Llensant al carrer un nombre tal de llibres—va respondre el novelista—que'l públic no va tenir més remei que deturarse.—Així els republicans portuguesos. Han desenrotllat una tan grossa bona fe, han posat una tan evident transparencia y honorabilitat en els seus actes, que Portugal se'n va adonar y els va seguir.

La República no era tan sols pera la plebs, perquè la República no's predicava ab frases ni ab violencies. L'exèrcit se l'estimava, y això que de l'exèrcit no se'n havia fet un fetitxe; els intelectuals la seguien, perquè no era un salvaconducte pera indocumentats y analfabets agitadors; els menestrals la volien, perquè significava una doctrina econòmica y uns homes honrats encarregats de les finances. D'un Municipi se varen apoderar els republicans portuguesos, el de Lisboa, y el varen convertir en un laboratori administratiu. Tan honradament procediren y conduiren els interessos de la ciutat, que el partit republicà podia dir a la nació: —Mireu cap al Municipi de Lisboa. Això serà la República.—

Aviam, que's cridi una cosa semblant a Espanya, que surti un gran municipi regit per republicans espanyols, el de Valencia, el de Madrid, el de Barcelona, que pugui dir als ciutadans: —¡Això serà la República!—

Uns quants «meneurs», un dictador demagògic han extret de les turbes un grapat d'homes y els han posat a regir les ciutats republicanes. Y com els intelectuals y els militars y els menestrals veuen això, se n'aparten de la República y si hi ha qui lluita per ella, es perquè ho imposa un dever de ciutadania y per creure que a la fi, la mateixa vida, acaba per eliminar lo que es inferior.

La República té de venir a forsa de virtuts, de gimnasia d'honra y d'inteligencia. En vintiquatre hores s'ha proclamat a Portugal; però abans hi han hagut anys y anys d'abnegacions y de pureses. Nosaltres, als que treballen fòra del nostre camp per ella, no'ls hi demanem que després de predicar la revolució sàpiguen morir com en Baudin, quan s'alsen barricades, sinó que ofereixin al poble l'exemplaritat d'una vida honrada y d'una administració republicana justa. El poble pren la Bastilla, però'l poble no l'assaltaria després de conèixer el negoci dels assignats y la fondaria de les butxaques d'aquells tres gegants de la Revolució que Victor Hugo va descriure tan meravellosament en el «Noranta Tres», plens d'heroisme, però plens, també, d'ignoblesa.

Jacobins pera la lluita, molt bé, però girondins en la projecció del nostre viure. Esser Danton, però també Brissot. La República té de forjarse ab seleccions, que si la República deixa d'esser una aristocracia, esdevé un concurs lliure pera glorificació de cors aventurers, d'inteligencies habilidoses sense sentit moral.

El puritanisme dels republicans ha portat a Portugal la República. Pensin els republicans espanyols en la llissó aquesta. Als pobles se'ls hi té d'oferir virtuts y no frases. ¡Quína República pot portar un poble que en lloc d'escoltar un «sigas honrat!», sent com se disculpen totes les seves abjeccions y tots els seus vicis. Si un representant del poble, roba, se fa una frase: «El poble també té dret a la seva part de botí»; si una contrarietat afligeix als capdills, aquests aconsellen a la multitut: «Bategeu ab sang als vostres enemics.» Y sobre totes les perversions extenen una ampla capa.

Y així, mentres el penò dels Braganza s'arria a Lisboa, a Madrid el penò morat, voleia, content, com si en l'or de l'escut encara hi batés el sol que mai se ponía...

"A PORTUGUESA,,

La «Portugesa», es l'himne revolucionari portuguès, avui l'himne nacional de Lusitania.

El seu gloriós autor fou l'eminent músic Alfred Keil, qui va abocarhi tot el seu sentiment patriòtic y tota la seva brillant inspiració. El notabilíssim poeta Henrique Lopes de Mendonça hi va posar la lletra vibranta y hermosa. L'himne portuguès diu així:

Heroes do Mar, — nobre Povo,
Nação Valente, immortal!
Levantae hoje de novo
o esplendor de Portugal.

Entre as brumas da memoria,
oh, Patria! ergue-se a voz
de teus egregios avôs
que ha de levar-te a victoria!

A's armas! A's armas!
pela terra e pelo mar!
A's armas! A's armas!
contra os canhões marchar!

L'haver posat música a l'himne revolucionari, fou pera l'Alfred Keil un motiu de tortures y d'injustíssimes persecucions. El gran compositor m'escrivia agreujat y ple de desconhort en 1902:

«Decepcions sobre decepcions; maldat dels homes que'ns governen; un menyspreu y una tossuderia pasmosa en volerme desprestigiar, passant el «mot-d'ordre» d'uns a altres, desde'l rei fins a l'empleat de la Duana, desde l'empresari al senzill editor. Vull posarli en clar la persecució de que soc víctima—tot pel «crim» d'haver escrit «A Portuguesa!»—Però no fora preferible deixarme en l'oblit mentres visc y esperar a que'm fassin justicia després de la meva mort?»

Després de mort el gran músic, el poble portuguès ha immortalisat el seu nom cantant victoriosament les notes valentes del seu himne de deslliuransa.

RIBERA Y ROVIRA

EL "CANARD,, DE L'INTERVENCIO

Tal com ja indicavem en la nostra edició d'ahir, ha resultat completament falsa la nova que rebé l'«Heraldo de Madrid» y que'ns fou telefonejada, segons la qual les potencies havien acordat intervenir a Portugal pera tornar a posar en el trono al rei Manuel, el qual havia ja sortit cap a Lisboa a bordo del suposat creuer nordamericà «Desmoines».

En efecte: ahir, a les dues de la tarda, reberem del nostre corresponsal a Madrid un telefonema, en el qual se deia, entre altres coses, que'ls senyors Canalejas y Merino declaraven que la nova sensacional rebuda el dissabte per l'«Heraldo» era deguda a una confusió.

No podia esser d'altra manera. La nova era senzillament absurda. Es cert que les ombres que envolten les gestions y els acords de la diplomacia poden motivar sorpreses. Però, en el cas present, una intervenció resulta inversemblable.

Ni les circumstancies de la política internacional, ni la situació interior de les potencies interessades, permeten avui la perillosíssima aventura d'una intervenció d'aquesta naturalesa. Si una nació hagués fet servir els seus vaixells y el seu exèrcit contra la República lusitana, hauria esclatat una formidable y violenta protesta per part dels demòcrates y del proletariat de tot el món.

Creièm que cap conflicte d'orde internacional, ocasionarà la proclamació de la República portuguesa. En tot cas, fora l'Alemanya qui el provocaria, despitada com està pel fracàs de l'intriga que tramava. Però de segur que en l'actitut dels alemanys hi influirà més la prudencia que el despit.

Declaracions importants

DE MAGALHAES LIMA

«Le Journal», de París, publica en el seu número d'abans d'ahir una interessantíssima «interview» ab Magalhaes Lima, qui està a punt d'esser embaixador de la República de Portugal a París. Heus aquí les principals declaracions de l'ilustre republicà lusità.

La tasca de la República

«—Què farà'l nou govern?

»—Farà bona feina; però la tasca serà ruda. Sanejarà l'administració, purificarà el país; y, pera conseguir aquest fi, no haurà de recular davant de cap medi... El poble li facilitarà la tasca.

»—Y els partidaris del règim caigut?

»—Ja quasi no n'hi ha... Demà no n'hi haurà cap. Ja hi ha monàrquics d'ahir que s'adhereixen a la República; ningú, demà, voldrà sentir dir que no era republicà.

»—Cridareu al poble pera que's doni una Constitució?

»—Sí, convocarem unes Constituients, però no pas abans de sis mesos (1).

»—Y les eleccions, per quín procediment se faran?

»—Crec que pel sistema de la representació proporcional. Sobre això pot dirse que estem d'acord.

»—Mes, pera establir aquest sistema de elecció, cal que les Cambres hagin modificat la llei electoral.

»—A hores d'ara ja no hi ha Cambres, y es el govern qui té actualment tots els poders; per decret, modificarà el procediment electoral.

»—Teniu idea del sistema de Constitució que proposareu a les Constituients?

»—Hi ha tres sistemes que tenen partidaris: el dels Estats Units del Nordamèrica, el de Fransa y el de Suissa. Creo que'l de Suissa triomfarà.

Portugal, Anglaterra y Alemanya

»—Es veritat que vareu avisar al govern d'Anglaterra de lo que anava a passar?

»—Això no es del tot exacte. Jo he dit, a un gran nombre d'homes notables y especialment de parlamentaris, que la República seria pròximament proclamada a Portugal y que'l futur govern renovaria, baix una altra forma, l'aliansa ab Anglaterra, car la vella aliansa estava pactada entre dos reis, l'un dels quals —el de Portugal—era l'enemic de la nació. Demà, l'aliansa's pactarà entre'ls dos pobles.

»—Se diu que'l rei Manuel tenia forsa simpatia per l'Alemanya, que volia casarse ab una princesa de Saxonia-Coburg-Gotha, y que a l'Anglaterra estan ben contents dels esdeveniments que acaben de produirse, a causa d'això.

»El meu interlocutor—diu el redactor de «Le Journal»—no respon a la pregunta; —se limita a somriure...

»—Creieu que'l nou govern serà ràpidament reconegut per les potencies?

»—Crec que l'Anglaterra no trigarà gaire a reconèixens. Però cal deixar escolar el temps prudencial.

La Federació de les Repúbliques llatines

»Es un gran esdeveniment—exclamà Magalhaes Lima—el que acaba de succeir a Portugal: es un esdeveniment mondial. Se diu de nosaltres: «es un país petit, es una petita nació.» Escolteu: aqueix país petit serà aliat de totes les Repúbliques del Sudamèrica; serà aliat, demà, de la República espanyola. Sí, de la República espanyola, que ara no pot trigar a esser proclamada. Es fatal, es llògic; y jo ja veig crearse, organisarse la Federació de Repúbliques llatines de Europa y d'Amèrica. La revolució de Lisboa es el preludi de grans coses. Acabem d'escriure una pàgina, no de la nostra historia, sinó de l'historia del món.»

---

(1) Alguns telegrames de Lisboa atribueixen al ministre Alfons Costa, declaracions segons les quals les Corts Constituients seràn convocades d'aquí a dos o tres mesos. *(N. de la R.).*

L'UNIO FEDERAL NACIONALISTA A LES CORTS

PREGUNTA DEN LLUIS ZULUETA

El Sr. PRESIDENTE: El Sr. Zulueta (D. Luis) tiene la palabra.

El Sr. ZULUETA (D. Luis): Mucho siento, por mi falta absoluta de condiciones y por mi gran inexperiencia, no sólo parlamentaria, sino también política, tener que molestar á la Cámara reclamando su atención; pero algunos sucesos desarrollados en Barcelona, ciudad cuya representación muy inmerecidamente llevo, me obligan á dirigir algunas palabras al Sr. Ministro de la Gobernación, solicitando para ello una gran benevolencia del Congreso, sin la cual, ni en esta ocasión ni en las sucesivas, podría yo, no ya cumplidamente, ni aun medianamente, realizar lo que estimo como un deber.

Cuando los agentes del Gobierno obligaron á algunos centros de Madrid á retirar de sus balcones las colgaduras con que celebraban el triumfo de los republicanos en Portugal, yo creí que se trataba de un error político aislado. Pero ahora, según telegrama que me remiten de Barcelona, el gobernador civil de aquella provincia ha obligado á un importante centro político, al «Ateneo Graciench», á retirar de sus balcones las luminarias y colgaduras.

Y además, según me dicen también—y no puedo comprobar de momento la exactitud de esta última noticia—, ha sido denunciado un periódico que manifestaba con entusiasmo su regocijo por el triunfo de los republicanos portugueses. Todo esto me obliga á pensar que ya no se trata de un error político aislado, que podría ser, no excusable, pero sí explicable, por la confusión de los primeros momentos y el terror de posibles complicaciones de orden público en España. No se trata de un error político aislado, como digo, sino de todo un criterio general de un sistema de Gobierno; y ese criterio y ese sistema de Gobierno no pueden pasar sin una protesta, por muy insignificante por lo que hace al Diputado que ahora se dirige á la Cámara, pero muy enérgica por parte de esta minoría.

Yo no puedo comprender qué motivos tiene el Gobierno para impedir que se exterioricen de un modo puramente ideal las simpatías hacia los republicanos portugueses. Claro está que no se trata de traducir estas simpatías en un auxilio material económico, en el envío de armas, etcétera, á los republicanos triunfantes; se trata sólo de una manifestación espiritual, ideal, de expresar una aspiración, un pensamiento. Y eso me parece imposible de perseguir en un régimen general de libertad.

No sé si el Gobierno contestará á esto como contestó ayer, leyendo telegramas y documentos, de los que se deducía que la Monarquía está muy lejos de haber sido derribada en Portugal, y que los republicanos están muy lejos de haber triunfado allí. No discutiré yo ni la exactitud ni la imparcialidad de las informaciones gubernamentales. Aun ateniéndome á esa verdad oficial, que dista mucho de la verdad real, dudo yo que hubiera derecho á perseguir estas manifestaciones puramente ideales.

Pues qué, ¿no hemos visto todos en Europa manifestaciones de simpatía á los revolucionarios turcos cuando allí imperaba todavía el despotismo? ¿No vemos aún hoy análogas manifestaciones á favor de los revolucionarios rusos? Así, pues, aunque los republicanos portugueses fueran simplemente rebeldes contra un régimen todavía allí subsistente, dudo yo mucho que hubiera derecho, en un régimen de libertad, á impedir esas manifestaciones ideales de simpatía. Pero evidentemente no es ese el caso; la verdad real es muy distinta de la verdad oficial, si es que todavía se nos da una verdad oficial análoga á la de ayer.

La República ha triunfado en Portugal definitivamente, y digo definitivamente, porque cada día son más difíciles las tentativas de restauración monárquica.

El Sr. PRESIDENTE: Concrétese su señoría á la pregunta.

El Sr. ZULUETA (D. Luis): A ella me ciño, señor Presidente. Voy diciendo que, como allí son más difíciles las tentativas de una restauración monárquica, y, por otra parte, los ejemplos de restauración que Portugal pudiera tener, no le tentarían á imitarlos.

El Sr. PRESIDENTE: Ese no es el objeto de la pregunta.

El Sr. ZULUETA (D. Luis): A ella voy, cumpliendo como siempre, con mucho gusto, las indicaciones del Sr. Presidente.

Me dirijo, pues, concretamente al señor Ministro de la Gobernación, y digo que, habiendo triunfado definitivamente la República en Portugal, hay que partir de este hecho consumado, y, partiendo de él, me parece muy difícil que el Gobierno persista en esta actitud en que se ha colocado, impidiendo las manifestaciones de simpatía con motivo de un hecho por el cual, no sólo yo me puedo congratular, dada mi significación política especial, sino también toda la Cámara, desde el punto en que representa un triunfo de la voluntad popular de la sobiranía nacional.

Por consiguiente, yo pregunto al Gobierno si está dispuesto á persistir en esta misma actitud impidiendo esas manifestaciones. Después de los hechos consumados (y aun antes de estos hechos, según mi criterio), esto sería contrario á un espíritu liberal. No es necesario que el Gobierno sea, como algunas veces pretende ó afirma ser, muy democrático, ni muy radical, ni muy de la extrema izquierda; basta con que sea un Gobierno liberal, ó simplemente un Gobierno de nuestro tiempo, para que permita, como decía antes, estas manifestaciones. Yo sentiría que el Gobierno sacrificara algo que á él y á todos nos es común, algo que está por encima de todos, y es la libertad.

Yo deploraría que el Gobierno sacrificara la libertad á otra cosa que aquí se insinuó en la sesión de ayer y que yo escuché con tristeza de labios del señor Presidente del Consejo de Ministros: deploraría que el Gobierno sacrificara la libertad á «la solidaridad monárquica».

Y no tengo más que decir, sino suplicar nuevamente á la Cámara que excuse mi modesta intervención, sobre todo después del discurso insuperable que pronunció ayer aquí mi maestro venerado—maestro lo es de todos, pero muy especialmente mío—, D. Gumersindo de Azcárate.

El Sr. ZULUETA: Pido la palabra.

El Sr. PRESIDENTE: La tiene S. S.

El Sr. ZULUETA (D. Luis): El señor Ministro de la Gobernación ha alegado, para justificar la actitud del gobernador civil de Barcelona, razones de orden público, y ha manifestado que era potestativo en los gobernadores autorizar ó no las manifestaciones. Tales razones de orden público pueden existir para negar ó permitir las manifestaciones en la calle; pero no se comprenden cuando se trata simplement ede iluminaciones ó colgaduras en los balcones; y en el hecho de que los vecinos quieran adornar las fachadas de sus casas, no creo que pueda intervenir el arbitrio del gobernador civil.

También manifestaba el Sr. Ministro de la Gobernación sus dudas acerca del triunfo de la República en Portugal, y, partiendo de estas dudas, decía el Sr. Ministro de la Gobernación, en la contestación que ha tenido la bondad de dar á este modesto Diputado, que el Gobierno no iba á variar de criterio.

Yo rogaría al Sr. Ministro de la Gobernación, si le es posible, si en ello no ve molestia, porque en mi ánimo no está el deseo de causársela, concretara un poco más su respuesta, y dijera si el Gobierno va á persistir en este criterio de negar autorización para colocar colgaduras en los balcones y para iluminar las fachadas, para manifestar, en fin, de algún modo el regocijo que sienten muchos españoles, yo creo que la mayoría de los españoles, por el triunfo de la República en Portugal. (Protestas.) Yo creo que los republicanos son la mayoría.—(Nuevas protestas.)

El Sr. PRESIDENTE: Limítese su señoría á rectificar.

El Sr. ZULUETA: Obedezco con mucho gusto al Sr. Presidente. Respecto á esas dudas expuestas por el Sr. Ministro de la Gobernación acerca del triunfo de la República en Portugal, creo yo que ya es hora de que de una vez muestre el Gobierno un espíritu verdaderamente liberal autorizando toda suerte de manifestaciones favorables á la República portuguesa. Aquella República es ya un hecho, un hecho consumado, del cual sólo nos resta sacar las consecuencias y las lecciones; consecuencias y lecciones que podrían sintetizarse en una especie de consideración de exclamación final...

El Sr. PRESIDENTE: Aténgase su señoría á rectificar.

El Sr. ZULUETA: Una especie de epifonema, como decían los retóricos...

El Sr. PRESIDENTE: No hace falta. Limítese S. S. á rectificar.

El Sr. ZULUETA: Es absolutamente pertinente, y no hay en ello ofensa para nadie.

El Sr. PRESIDENTE: ¿Se refiere á palabras pronunciadas por el Sr. Ministro de la Gobernación? ¿Es para rectificar lo dicho por el Sr. Ministro? Para eso únicamente he dado la palabra á S. S., no para hacer nuevas consideraciones.

El Sr. ZULUETA: Es para dirigir esas consideraciones á aquellos, por altos que estén, que se opongan al triunfo de la voluntad nacional. ¿Qué mal hay en esto, señor Presidente?

ECOS

L'Avenç, publicarà molt aviat unes belles traduccions den Guanyabens. Se titularà el volum, «Potes Contemporanis Francesos». Hi seran tots, desde'l gran pare Hugo, fins a l'Eugeni Manuel. Hi ha el «Dialeg Sentimental», den Verlaine; «El Gerro», den Regnier; «Novembre», den Verhoeren; «Cansó», den Mæterlinck, tot lo que pot constituir una selecta antologia.

En les llengues ibèriques, potser no s'han publicat unes traduccions tan insinuants y justes com aquestes. Els castellans, no poden presentar més que «Del cercado ageno», den Díez-Canedo. De l'amic que'ns llegia les proves de l'obra, hem conseguit aquesta divina rima de l'Albert Samain:

XANTHIS

A la frescor de l'aura, les prades s'estremeixen;
les boires matinals mandroses ressegueixen
les valls, y dintre'ls boscos, creuantse pels arbrats,
llargs fils, encara intactes, relluen irisats.
Aprop d'un toll que inquieta la brisa matinera,
ja sense roba, Xanthis, per veures encisera,
s'apoia al tronc d'un vern d'aquell amagatall
y tota s'hi repenja, de l'aigua tent mirall.
Del vel dels seus cabells restant part del cos franca,
contempla, blanca, ab goig, la seva imatge blanca...
son cos gentil admira, son bras arrodonit,
y ses hermoses anques, y l'ona del seu pit;
y ab pudorosa mà, que mena la decencia,
tapa'l que vol ocult sa nubil ignocencia.
Emprò ressona un crit, y Xanthis s'estremeix
com cerva que'l clapir del gos temut coneix,
perquè en l'espill fidel de l'aigua ha vist extranyes
del satir que l'espia les malicioses banyes.

* * *

PLOU... Es ja la pluja tardorenca, fent de ploranera sobre la ciutat sense la polsaguera àuria de l'Estiu. Però aquest ploure plàcid que sembla d'escenografia, no fa dir a ningú la frase den Daudet: «Il pleut sur la ville comme il pleut dans mon cœur.» Es com un vals de Straus, sensual y dols, es com un vers de Verlaine—«Les sanglots longs des violons, de l'automne...»—que insinúa luxuries que semblen tristes. Y desde un recó de cafè, darrera'ls vidres, guaitem el carrer per ont passa reposada la multitut municipal y les dònes joves aprofiten el fang pera ensenyarnos ab honestitat les pantorrilles. La pluja, com que es reposada y un xic melancòlica, es una mica viciosa.

En les redaccions hi ha més gent y en les iglesies y en les biblioteques. La pluja, doncs, també fa exercitar les bones costums y es que participa, com la seva mare la Tardor, d'una perfecta equanimitat protegint per igual a les devotes dels altars, a les austeres calves de les sales de lectura y als que desde un recó del cafè, miren com salten les cames femenines els petits tolls d'aigua.

CRONICA DE BARCELONA

LA REVOLUCIO DE PORTUGAL VISTA DESDE CATALUNYA

Conferencia del senyor Ribera y Rovira

AL CENTRE NACIONALISTA REPUBLICÁ

El governador la sospèn

Com saben els nostres llegidors, el C. N. R. de Barcelona va commemorar la gloriosa revolució portuguesa, ab una conferencia que encomanà al distingit escriptor lusitanista senyor Ribera y Rovira.

Però per lo que's veu, el nostre Govern democràtic no vol que s'exteriorisi la satisfacció dels republicans, pel triomf que a l'altra banda de l'Iberia han aconseguit els seus correligionaris. Sembla que creuen que per aquí perilla quelcom, parlant de lo d'allà.

El senyor Muñoz tingué a bé, doncs, sospendre la conferencia anunciada.

La disposició semblà impertinent a tothom. El nostre director Pere Corominas y el senyor Vallès y Ribot se cregueren en el cas de saber per quines extranyes raons proibia la conferencia el senyor governador. El visitaren y protestaren de la disposició. El senyor Muñoz degué creure haver anat massa enllà y aleshores autorisà l'acte.

La conferencia

El C. N. R., abans d'anit, estava ple com en les grans solemnitats. El tema actualíssim y interessant y la calitat de l'orador, competent com ningú més de Catalunya pera tractar de coses de Portugal, ont ha viscut molts anys, explicava prou la curiositat de la gent.

Poc després de les dèu, el conferenciant aparegué en la tribuna acompanyat del senyor Lluhí y Rissech. Quan ja havia començat el discurs, hi anà el senyor Vallès y Ribot.

El senyor Ribera y Rovira comensà així el seu parlament:

«Després del regicidi, el C. N. R. me honrà oferintme la seva tribuna pera que parlés desde ella. Malgrat que'l moment no era'l més serè pera teixir un comentari an aquell fet luctuós per qui, com jo, estima fondament a Portugal, no vaig voler negarmhi. Avui, novament...

El delegat governatiu interromp

A l'arribar an aquest punt, el delegat de l'autoritat interromp.

—Si se torna a parlar de regicidi me veuré obligat a sospendre l'acte.

Lo extemporani y mancat de raó de la menassa, aixecaren protestes en tothom.

El senyor Lluhí feu entendre al delegat que eren intolerables les seves paraules. El conferenciant afegí:

—Si me refereixo al regicidi es no més pera agrair novament la deferencia que el C. N. R. tingué aleshores ab mi; pera res més.

Els aplaudiments del públic y la nova intervenció enèrgica del senyor Lluhí, convenceren de moment al delegat. Després repetí la menassa en altre paragraf de l'orador, si bé ab menys acometivitat.

Hi ha que compadèixer an aquest delegat, y no dirli quatre coses que se'ns venen a la ploma. Portava unes ordes severíssimes del senyor Muñoz, segons saberem. Veritablement era gros el compromís en que'l posà'l governador, enviantlo a una conferencia sobre Portugal y dientli que no's podia parlar en ella dels reis portuguesos, de coses d'Espanya y no sabem quins altres punts més.

Vagi, doncs, al senyor Muñoz la nostra censa y la protesta més enèrgica per les ordes que donà al seu subordinat. No alcansem a veure la raó que abona el seu procedir.

Però, anem per la ressenya.

La conferencia continúa

Acabat l'incident a que donà lloc l'intervenció del delegat, reprengué l'orador el seu discurs.

Historiejà la política anterior al tràgic succés del primer de febrer de 1908. (El orador se refereix a l'execució del rei Carles y el seu hereu.) L'immoralitat política, la mala administració, la successió en el poder, de partits y grupus sense estabilitat, tingueren com a coronació la dictadura den Joan Franco.

Se tenia an aquest, com un home de caracter, honrat y enèrgic. Això feu despertar en alguns les esperanses. Però en Franco era ademés impulsiu fins a casi la epilepsia y l'oposició republicana li feu perdre la serenitat. De violencia en violencia, de tirania en tirania, d'arbitrarietat en arbitrarietat, provocà la tragedia y acabà la seva vida política.

El poble portuguès, sentimental y bo, sentí la punyida horrorosa de la familia reial. S'entendrí per la tragedia. Y se saludà la nova dinastia ab certa esperansa...

Però no hi havia remei. Els ministeris feren lo d'abans. Als «adelantamentos» del temps den Franco y anteriors, seguí el negoci brut, dit d'Hinton; a la dictadura seguí un periode de persecució contra la prempsa y contra'ls republicans. El regicidi, acte isolat, no producte d'un complot, tingué com a consequencia l'empresonament de dotzenes y dotzenes de republicans, per qualsevol pretext.

Tot això feu crèixer el partit republicà. No era un grupu ni una classe els que feien oposició al règim. Ja era tot el poble, pobres y rics, militars y paisans.

La marina fou la que més declaradament se manifestà republicana. Veien els seus membres l'abandó en que's tenien les colonies; se convencien en els seus viatges, de que la metròpoli no exercia sobre de elles cap acció civilisadora, sinó que no més ne treia tributs. Y al costat d'elles contemplaven la prosperitat de les colonies angleses, alemanyes, franceses...

S'havia arribat a que tot lo que valia en política, en ciencia, en literatura, en economia, o en qualsevol altra manifestació, era republicà. Així, quan el centenari del naixement del gran historiador nacional Herculano, el rei Manuel se privà d'anarhi, pel trist paper que havien de fer els seus.

El senyor Ribera feu aquí un gran elogi de l'actual president del Govern republicà, senyor Teophilo Braga. Recordà'ls seus vells ideals iberistes, que'l portaren a somniar una federació ibèrica, formada pels tres grans pobles portuguès, castellà y català.

Aquest somni hermós den Braga aconseguí a Portugal l'adhesió de molts homes de valua. Solament s'hi oposaren els partits monàrquics. Ja ha desaparegut, doncs, l'obstacle més gros que impedia realisar un dia la Federació ibèrica, ideal dels primitius republicans portuguesos y alhora ideal també dels vells federals de Espanya.

El moviment autonomista de Catalunya fou mirat a Portugal ab una gran simpatia. Jo encara recordo l'impressió immensa que hi feu allà la gloriosa Solidaritat. Ells hi creien veure quelcom precursor de grans gestes, quelcom com aquell 1640 que an ells donà la llibertat y a nosaltres ens deixà pitjor que abans. (Ovació.)

Mirem, doncs, ab simpatia aquest moviment portuguès, pensant que'ls homes que l'han fet han tingut sempre pera Catalunya un gran amor. Y miremnos en el seu mirall.

Els republicans portuguesos se presentaren sempre al poble adornats de totes les virtuts. Contrastava l'austeritat pública y privada dels homes de la República, ab l'immoralitat de gairebé tots els capitosts monàrquics. No anunciàren la Revolució pera una data, però digueren que quan calgués sabrien posarse al cap del poble. Així ho han fet.

Y ab això queda calificat un article petulant y fanfarró d'«El Progreso», que s'encapsalava així: «Los Lerroux de Portugal». (Ovació.)

El senyor Ribera fa aquí la biografía dels homes més significats del moviment, fentne ressaltar especialment, l'honrat apartament en que sabien viure de la monarquia, dels seus partits y l'austeritat de les llurs vides.

Malgrat lo que s'ha dit—afegí l'orador—encara algú podria preguntar: Es justificat el moviment de Portugal? Justificadíssim.

Després de la tragedia de la familia reial, no hi hagué l'esmena que tots esperaven en els Governs. Seguien els negocis bruts, fets gairebé sempre pera afavorir algun extranger inteligenciat ab algun personatge de la monarquia y contra els interessos del poble; les persecucions estaven a l'orde del dia, el Deute creixia y els pressupostos se saldaven ab dèficit. Semblava que l'esperit de la venjansa hagués inspirat a la reina Amelia, abans bona y caritativa.

Aquesta obra nefanda revoltà al poble, com se manifestà en les darreres recents eleccions, en les quals, sense sufragi universal, ab una presió oficial de la qual no se'n té idea, ab l'ignorancia espantosa en els districtes rurals, s'arribà a fer triomfar a 14 diputats republicans. Lisboa, la capital y la directora de la nació, se declarava una altra volta contra'l règim.

Ab tot això, l'anada a Portugal del president de la República del Brasil, l'Hermes da Fonseca, feu crèixer l'entusiasme republicà. Se victorejà la República del Brasil, ab l'intenció que es de suposar, fins al punt de que'l president era com segrestat pels monàrquics, pera evitar les manifestacions republicanes.

L'assassinat del doctor Bombarda, home estimadíssim del poble, feu avensar el moviment. Jo crec que aquest fet no té caràcter polític, però fou igual. La revolta esclatà del modo que tots heu llegit. La República estava en el cor de tot el poble. L'exèrcit y la marina la volien. Per això'l nou règim s'ha constituit tan aviat y tan radicalment ha esfondrat pera sempre la monarquia portuguesa.

Aquests són els fets tal com els he pogut reconstituir, ab les causes dels mateixos y ab la seva veritable significació.

Comensa una nova vida pera Portugal. La nació ressorgeix de l'aclaparament passat y s'encara ab fe en el seu avenir.

Saludem efusivament als nostres germans d'allà y fem vots pera que la seva obra sigui gloriosa. (Llarga y entusiasta ovació.)

■ ■ ■ ■

El Círcol de l'Unió Mercantil ha enviat al president de la Comissió de Pressupostos del Congrés el seguent telegrama:

«El Círculo de la U. M. de Barcelona, alarmado ante el cúmulo de proyectos tributarios del Excmo. Sr. Ministro de Hacienda, que de aprobarse causarían enorme perturbación al país que contribuye con su trabajo al sostenimiento de las cargas del Estado, llama la atención de V. E. particularmente sobre los de Utilidades, Cédulas graduadas, Transportes y Azúcares, que no podrían soportar ni aún los pueblos más prósperos y de mayor fuerza tributaria.

Así se demuestra en el manifiesto dirigido al país por las Corporaciones económicas de Barcelona y en las diversas exposiciones que se elevarán á esa Comisión, no dudando las tendrá en cuenta antes de dictaminar. — El Presidente, Hilarión Grué; el secretario, Juan Nualart.»

L'Associació Wagneriana ha traslladat son domicili social a la Rambla de Catalunya, número 7 (Angelus Hall de Guarro Germans).

Dita Associació acaba de publicar la partitura catalana pera cant y piano de «Tristany y Isolda» ab la mateixa cura y riquesa que les anteriorment publicades.

Els senyors sucriptors a dita partitura podran recullirla qualsevol dia de la próxima setmana, de set a vuit del vespre, en el domicili abans dit.

—Grans existencies en LAVABOS, BANYERES, CALENTADORS, WATER-CLOSETS a preus excepcionals. Lacoma Germans. Passeig de Sant Joan, 44.

Escola d'Arts y Oficis

DEL DISTRICTE X

Ahir, a les quatre de la tarda, tingué lloc a l'Escola d'Arts y Oficis del Districte X l'acte de l'obertura del curs de 1910-11.

Ab aquest motiu se celebrá una hermosa festa en la sala d'actes de la referida Societat.

El secretari, senyor Llopart, llegí una extensa Memoria, en la qual s'hi referien els treballs realisats durant el passat curs y indicá a l'ensemps alguns projectes que, si's porten a cap, seran segurament aplaudits per tots els aimants de la cultura.

A continuació parlá el senyor Ramon Ceardi, el qual pronunciá un bell parlament exposant, ab sólids arguments, lo que deu esser una escola moderna. Afegí que era necessari preocuparse del problema pedagógic si volem que'ls ciutadans del demá siguin dignes de Catalunya. Els pobles, si volen esser grans y lliures — digué'l senyor Ceardi — es precís que s'eduquin; de lo contrari, se condemnen, potser inconscientment a l'impotencia.

Afegí que una de les coses que deuriem preocuparnos més, fora l'higiene escolar, indicant algunes mides dignes de imitarse.

No cal dir que l'orador fou sorollosament aplaudit per la nombrosa y distingida concorrencia que assistia a l'acte.

Després se repartiren els premis corresponents al curs de 1909, resultantne guanyadors els alumnes senyors Andreu Suñé, Josep Figueras, Francesc Alborns y Pere Pons.

En representació de l'Ajuntament hi assistiren els nostres amics senyors Ramoneda y Iglesias (don Ignasi).

L'eminent dramaturg catalá, un cop acabat l'acte, explicá, ab carácter particular, alguns dels seus molts propósits, que foren celebradíssims, doncs tots ells demostren una vegada més lo molt que's preocupa el nostre company per la cultura de l'obrer.

Volguerem pendre nota dels treballs més notables exposats en la sala d'actes, tots ells deguts als joves alumnes de l'Escola d'Arts y Oficis del Districte X y la tasca se feu moralment impossible. Eren tots ells tan recomanables...

La nostra més coral enhorabona al digne professor y amic el senyor Miquel Clavé.

■ ■ ■ ■

ELS TERRAIRES.—Segons sembla, se pot donar per fracassat el «lock-out» declarat per l'Associació de Carreters de obres, puig dels 20 patrons que constitueixen l'entitat, 7 d'ells, y els que més nombre d'obrers tenen no hi estan conformes.

Els que dissabte despediren als seus obrers—uns 150 en conjunt—foren aquests 13: Antoni Albanell, Francisco Pagès, Josep Amargós, Joan Manyé, Llevat germans, Jaume Mayol, Josep Solé, Martí Perelló, Joan Vigo, Josep Carbonell, Josep Alà, Eusebi Abadal y Vicens Piera.

Els que estan disposats a treballar avui com de costum, són les cases Getós y Feliu, Gras, Miquel Maurí, el «Maco» y altres tres. Com hem dit, aquests 7 patrons són els més importants, empleant ells sols tants obrers com els altres 13 plegats.

En conjunt, doncs, els obrers terraires no són més que uns 300 o 350.

—CAMISERIA SANS, BOQUERIA, 32. Especialitat en camises a mida.

La secció de decorat de la Societat de operaris confiters, pastissers y similars de Barcelona, té oberta la matrícula pera ingressar a la classe fins el dia 17 del que som, quedant oberta l'exposició dels treballs del present curs pera el públic durant tota aquesta setmana.

Pera tractar d'assumptes de molta importancia se convoca als obrers confiters y pastissers a la reunió general extraordinaria que tindrá lloc el dia 11, a les nou del vespre, en el local social, Portaferrissa, 16, principal.

La vaga dels metalúrgies

Miting. -- L'opinió obrera

En el teatre de la Marina de la Barceloneta s'hi celebrá ahir matí l'anunciat miting de metalúrgics vaguistes.

Presidí, com de costum, en Cervera, y pararlen en Manyé, en Beca, en Sánchez, en Rius y en Marcet de Sabadell, el qual explicá l'estat de la vaga en dita ciutat y el fracás del «lock-out» declarat pels patrons.

Resumí els discursos en Cervera, el qual en el seu condemná enérgicament els atentats personals y l'ús de tot medi de violencia. Es d'esperar que les sensates paraules den Cervera seran oides.

Com a acord del miting, se prengué'l de continuar la vaga, però simplement la de metalúrgics, per no creure oportú ni convenient an aquests — segons vingueren a dir tots els oradors — una vaga general.

L'orde fou complet.

⁂

Ahir, a quarts de tres de la matinada, foren llensats dintre la fábrica «Rablons», no se sab per qui, dos aparells en forma tots dos de lampareta de fundidor, plens de pólvora sense comprimir ab relació a una metxa y recoberts d'una bufeta de bou.

Un dels aparells al tocar a terra s'encengué, sense empró explotar. L'altre, recullit intacte, fou portat a la quefatura de policia y d'allí al Parc d'Artilleria.

Al sentir caure'ls aparells els vigilants de la fábrica y la guarda civil que hi ha apostada, varen sortir y al divisar al carrer au n grupu que fugia, uns y altres engegaren alguns trets a l'aire, conseguint el grupu evadirse.

L'alarma fou grossa per aquells indrets.

⁂

Avui se verificará l'enterro civil del fill del vaguista Josep Pavia, que viu al carrer un grupu que fugia, uns y altres

La reunió d'obrers de la casa «Rablons» s'aplassá pera avui a les vuit del matí, en son estatge social.

⁂

La Societat de Boters, una de les més velles y nombroses de Barcelona, en reunió general celebrada ahir al matí, acordá no secundar oficialment la vaga general en el cas de que la demanin els metalúrgics, y ademés, ratificarse en l'acord pres el dia 6 del mes passat, de separarse de Solidaritat Obrera, per no estar conforme ab la conducta que d'un quan temps an aquesta part segueix dit organisme federatiu.

■ ■ ■ ■

La Comissió municipal d'Ensanxe ha acordat encarregar a l'arquitecte municipal que redacti les bases d'un concurs de projectes de taules de floristes pera posar als sóculs de les faroles del passeig de Gracia, nomenantse un jurat compost del regidor senyor Marial y dels artistes senyors Junyent, Vilumara y Utrillo.

Ha acordat també aprovar un projecte de passos empedrats a l'encreuament dels carrers d'Ausiàs March y Roger de Flor.

Desestimar la instancia d'alguns particulars que demanaven autorisació pera cuidar els arbres y plantes fruiteres del Parc de Montjuic.

Aprovar la concessió del servei de neteja de les clavagueres a un enginyer madrileny.

Modificar el projecte d'explanació dels carrers d'Aragó y Marina.

Van quedar sobre la taula pera ulterior estudi l'instancia demanant que's cobreixi la cuneta de la carretera de Ribas, davant del carrer de Valencia, el projecte de vorades y passos empedrats al carrer de Catalunya, encreuaments ab Alí-Bey y Ausias March, y el d'enfustat dels passos laterals d'alguns trossos de la Diagonal.

Respecte a l'instancia d'un particular demanant permís pera posar una taula de begudes al Parc de Montjuic, s'acordá passarho a Hisenda pera la fixació del cánon.

ATENEU OBRER DE BARCELONA

Inauguració del curs 1910-1911

Ahir, diumenge, a les quatre de la tarde, tingué lloc l'inauguració de curs de les escoles que sosté l'important entitat barcelonina «Ateneu Obrer de Barcelona».

Ocupá la presidencia el senyor delegat d'Instrucció Pública senyor Bertrán de Lis, en representació del ministre senyor Burell, qui tenia a la dreta als senyors Ignasi Iglesias, representant de l'Ajuntament; Peris, president de l'Ateneu; Martínez Gras, de l'A. E. P.; l'enginyer senyor Valls, director de les escoles; y a l'esquerra, els senyors Vidal, en representació del governador; Meya, secretari de l'Associació d'alumnes y exalumnes de l'Ateneu Obrer de Barcelona, y Vilá, professor.

Comensá l'acte llegint el secretari senyor Serra Ribot la corresponent Memoria, en la qual se detallá minuciosament els nombrosos treballs que ha realisat en pro de l'obra cultural la benemérita entitat barcelonina.

No cal dir que'l senyor Serra fou sorollosament aplaudit a l'acabar el seu notable treball.

A continuació, els alumnes que assisteixen a les classes de párvuls cantaren ab justesa admirable una bonica cansoneta catalana.

Foren ovacionats.

Seguidament, en nom del claustre de professors de l'Ateneu, parlá el senyor Vilá, qui indicá l'obra verament revolucionaria portada a realitat per medi de la instrucció intensiva, la que de veritat ensenya delectant. L'Ateneu Obrer pot compararse ab les entitats análogues estrangeres. Prova de l'acció exercida per l'Ateneu en sos deixebles, es la que's reflecta a posteriori de la seva assistencia a les aules.

Fent una imatge de la narració bíblica dels guerrers que al só de trompetes enderrocaren les muralles, diu que'ls mestres sense més armes que les de son saber, són els guerrers que destrueixen les muralles de l'ignorancia, pera ab ses runes edificar el casal de l'obrer. Després d'una entusiasta salutació a l'Ignasi Iglesias, acaba dient que l'Ateneu es el recinte ont els obrers tenen la seva redempció per la seva cultura.

Parlá després el senyor Meya (secretari de l'A. E. de l'A. O.). Comensá reconeixent els esforsos que pro cultura fa l'Ateneu; recomana als pares que ans de donar carrera a sos fills se fixin en les seves predisposicions físiques y intelectuals y acabá demanant a tota mena d'artistes que secundin l'acció cultural de l'Ateneu.

Seguidament parlá el doctor Rodríguez Ruiz (fill de l'honorable doctor Rodríguez Méndez). Comensá comparantse ab les aurenetes, que al tornar la primavera retornen al niu d'aont eixiren y que ab tanta paciencia construiren: l'Ateneu Obrer es un dels meus nius. Afegeix que'l problema de la cultura se manifesta després de la desfeta de les guerres colonials y que això prova que la solució d'aital problema es la base damunt de la que s'ha d'assentar la redempció d'Espanya.

Diu que la característica de l'actual cultura es la de no existir veritablement. Se ha de retornar, afegeix, al sigle de Pericles, en el que molts homes feien una patria y no un hom feia la patria de molts.

Després d'una salutació eloquentíssima a Grecia, diu que ella volia ciutadans justos ans que homes sabis. Sintetisa l'eternal sobirania d'Atenes pera assolir tan la forsa d'Esparta com la ciencia filosòfica de la vella Heliada.

Rebutja que avui no's pugui discutir en la plassa pública sense esser insultat. Com a causa de nostra decadencia intelectual senyala: l'abundor de llibres dolents y per l'altra banda les necessitats que determinen l'expoliació científica.

Censura després el pessimisme del poble espanyol: en lloc de fer política fem mestres. En vibrant paragraf remarca que mentres hi han hagut mestres públics obligats a viure ab dos céntims y mitg diaris, han abundat toreros guanyant mils de pessetes, per esser tan feres com les que mataven.

Folletó d'EL POBLE CATALA

CRONICA DE TEATRES

ROMEA: "La Verge boja", traducció del drama de l'Henry Bataille. COMIC: "Els jambos", diàleg den Juli Vallmitjana.

Quín es el valor de «La Verge boja» y quina es la seva significació en el teatre modern? Heusaquí una font inagotable de discusió y de crítica. Pera fixar el valor d'aquesta obra no existeix una crítica exacta, perquè potser no es possible que existeixi la crítica com a ciencia. Els principis ens manquen en totes les coses, y molt més en el coneixement de les obres de l'esperit—ens observa Anatole France—però val més parlar dels bells pensaments y de les formes belles que no pas parlarne. La discusió de una obra ens fa vèurehi belleses profondes que no haviem vist al primer cop d'ull, en l'encegament del nostre entutusiasme. Els defectes de l'opinió contraria a la nostre ens fa descobrir, queden compensats per un més just y més sincer concepte, per una visió més serena, y també, per una admiració més sòlida. Alegremnos, doncs—els que veiem en l'obra de l'Henry Bataille un triomf de poesia—de que sigui ampliament discutida, de que'ls uns l'exaltin com a inici d'una nova mena de tragedia y de que'ls altres no hi vegin més que'l melodrama d'un poeta.

⁂

Un home que passa dels quaranta anys ha seduit a una noia que no arriba als vint. Això es abominable als ulls del món, com si fos possible que'l temps pogués triomfar sempre de l'amor, la forsa infinida. Es un amor extrany, un amor-passió, el que lliga Marcel Armaury ab Dianeta, la filla dels ducs de Charance. Marcel no tenia cap mena de religió ni de fanatisme, però a l'home li cal un ídol, y l'ídol, per ell, es Dianeta. Ella, per la seva banda, ab la ingenuitat de l'ignorancia, estima per primera vegada, y com totes les dònes que estimen, vol tenir la felicitat plena d'estimar: per això ha donat el seu còs ab la seva ànima.

Els seus pares ho han descobert. La caiguda de llur filla fereix el seu cor de pares, però molt més encara el seu honor de ducs. En una altra classe que no fos la seva, una noia que cau es un negoci a fer, però en la noblesa el mal es més fondo, y tota la familia en sofreix. Fins el duc dona a la caiguda de sa filla un altre valor que'l que li dona la duquesa. «Les dònes mai s'indignen enterament quan se tracta d'amor... la puresa de llur filla no té per les dònes el mateix valor representatiu... mentres que pera mi, que soc el pare, es una enfonzada infinita...»

Un vell amic, l'«abbé» Roux, els aconsella. Tractantse d'una mort moral no veu altre remei possible que la reclusió de Dianeta en un convent, ont per la disciplina de l'esperit li mostrin el camí dret, y lluny de les febleses maternals, pugui referhi la seva ànima. Els pares seguiran el consell, y Dianeta reb de llabis de sa mare la nova de que molt aviat la seva vida serà tota una altra, perquè la duran en un convent, no per punirla, sinó pera salvarla. Ella no ho vol, ella farà tot lo que vulguin, però al convent no vol anarhi, no pot anarhi. Tot l'amor es un crit de revolta que li fuig dels llabis, fins que l'instint li fa compendre que es feble y que sols ab l'engany, que sols fingint sotmètres a la voluntat de sos pares, podrà triomfarne. Y es així, perquè en els primers moments de l'amor, l'emoció ofega la reflexió: es després, quan se pensa, es després—quan se tem un perill—que'l cervell es altra vegada mestre del cor.

El duc, en un moment brutal de la seva ira, ho ha revelat tot en breus paraules, a l'esposa del senyor Armaury, Fanny, la dòna que estima massa, perquè no ha tingut fills. Ella ne té prou ab aquest moment terrible, pera veure tota la fondaria del seu dolor; però es prou forta pera no tancar poruguament els ulls quan el llam d'aquesta revelació l'encega. Així, quan Dianeta entra sobtadament en la cambra, sent com el seu esguard, creuantse ab el de l'intrusa, li diu tota la veritat... «Oh! quin esguard s'ha cambiat entre les dues... Heuselaquí la qui m'ha pres la felicitat...» y quan l'interrompen: «ella es la víctima, ell l'ha perduda...», els hi respon ab un crit dolorós, íntim: «ell l'ha estimada». Coneix al seu espòs; sab que si ha arribat an aquest punt, es que una forsa que pot més que totes les altres forses, l'ha impulsat a sacrificarla; es l'amor aquesta forsa, però encara la sosté una esperansa que es un dubte...

Diana, la verge folla, ha trobat el moment de fugir, el dia abans mateix en que devien durla al convent de Lodenlisart. Han sigut set dies d'engunia pera ella y pera Marcel, pel qui ja era com una cosa morta. Ara, l'alegria de retrobarse, y el neguit de la fugida que preparen, barreja en el diàleg les petites coses banals y les paraules calentes de passió. Es un vèrtig el seu; aquell vèrtig que ens ve a l'encloure en un cop d'ull tota la nostra vida. Ell no sab si fora millor retornarla a casa seva o allunyarla pera sempre; té por que aviat no li sigui una càrrega aquest amor; no té altra ambició que la seva felicitat y els quaranta anys seus li pesen com un remordiment. «Jo no soc un lasciu, no ho neguis pas. L'haver gosat ferte meva es als ulls dels altres una infamia, però als teus ulls es la prova de la sinceritat y de la puresa del meu desitg... Perquè tu ets la meva raó de esser... Oh, si sapiguessis com soc jo, y quina mena d'home jo era, ple d'amargor y de desengany... Y tu ets vinguda, tu ets vinguda ab el teu sol, ab la teva veu d'infant, y m'has dut la veritat, m'has dut la vida... oh, no sabràs mai lo que signifiques pera mi!...»

Fanny ha rebut un anònim. Arriba a temps; abans que l'automòbil que devia endúrsels. Allunya un instant a Marcel; ràpida—ab un llampeg d'instints—endevina ont es l'«altra», y tancantla, serva la clau. Encara creu que tot no està perdut, encara vol parlar al seu home dels interessos que deixa, no gosant parlarli de l'amor que deixa, del seu pobre amor. Quan ve'l germà de Diana, que ha rebut un altre anònim, ella fingeix pera salvarlo, y creguent en la noblesa de Marcel li dona la clau que li demana, pera que Diana pugui fugirne. Y quan veu que han fugit els dos, que l'han traída miserablement, se revolta, crida a Gastón, el germà: «Era veritat... era an aquí la vostra germana... Jo'ls havia descobert... Jo l'havia tancada a la vostra germana, y davant vostre mateix jo li he tornat la clau an ell... Ha fugit, heu vist ab quina hipocresia, ha fugit, malgrat la bellesa del meu acte, de la meva generositat!...»

Marcel y Diana ja són a Anglaterra, en terra lliure. Un «chauffeur», per amor a la cambrera de Diana, ha descobert el lloc d'arribada an els ofesos, als ducs de Charance y a Fanny, que s'han unit pera trobarlos. L'«abbé» Roux, en nom de tots, parlarà a Marcel. Quan enfront un de l'altre, encreuen el primer esguard, tenen abdós el convenciment de que seran sobreres les paraules que han de dir. El «abbé» vol veure en lo fet una feblesa, y en la fugida un moviment instintiu, un minut de bellesa ombrívola. Marcel parla en nom de la responsabilitat que s'ha creat ell mateix a l'animar el cervell y el cor de Diana; defensa un amor mutu—abominable pels altres—que per ells ho es tot; y creu que deixarla fora enfonzar una vida.

«Aquestes idees són la fi de la societat!» — exclama l'«abbé» — «El comensament de l'amor!...», li respon Marcel, y comensa una lluita d'idees entre la vella y la nova fe, la que posa a l'amor un fonament de pecat y la que l'enlaira tant, que la moral ja no es més que una boira baixa que's desfà sota d'ell.

Lo que no ha pogut el capellà, ho podrà potser l'esposa, la dòna admirable. Fanny es prou forta pera ofegar les seves llàgrimes, però la seva calma dolorosa es més terrible pera'l cor den Marcel; es ara quan ella comprèn que mai ha sigut estimada, y això es lo que la salva, perquè d'altra manera aquest cop l'hauria mort. L'instint li diu que en mitg de la passió més intensa, hi ha un moment en que de sobte se creu que ja no s'estima, que l'amor s'ha fós; y aquest moment es més fàcil, més natural per la diferencia de anys entre en Marcel y Diana; ell es massa vell per la que ha trastornat així sa vida. La esperansa de que arribi aviat aquest moment, deixant altra vegada lliure l'esperit de Marcel, la sostindrà en la seva soletat, fins que ell retorni pera sempre més. Viurà de eixa esperansa...

Això no es fals, no es d'efectisme, sinó d'una sobtilitat tan profonda, que ja no sembla humana; s'hem fet un concepte tan trist de les nostres energies, que tot moviment de sacrifici ens sembla antihumà. Fanny no es una sentimental, no es una «romàntica»; si ho fos hauria plorat, s'hauria arrossegat de genolls y a la fi els seus ulls haurien flamejat de venjansa. Es la dòna serena que ho sacrifica tot menys l'esperansa de que Marcel retorni ab ella. Per això, quan, després, el pare y el germà de Diana li proposen el seu divorci ab Marcel, com una solució legal pera l'honor de la familia, ella se revolta y al sentir la menassa de Gastón, el germà, tremola tota ella no més de pensar el perill que ell corre. Ella vetllarà els culpables; lloga una cambra al costat de la cambra d'ells; abdica de la seva dignitat de dòna; sofreix la humillació més fonda, y tot per la vida d'ell. Es ella qui adverteix a Marcel que'l germà de Diana, que té una cambra veína, intentarà per la forsa lo que no ha pogut d'ell enviantli sos padrins de duel. De sobte, Gastón penetra en la cambra y el provoca ab sos crits, però així que Marcel surt—no poguent sostenir més la passivitat que per amor a Diana havia sostingut fins ara—les dues dònes el cobreixen ab sos cossos. Els dos amors se troben massa aprop pera que no s'arribi a una explicació suprema, a un moment d'absoluta sinceritat. L'un dels dos amors ha de triomfar sobre les despulles de l'altre, y tota la ventatja està de part de Fanny, la dòna sublim. An aquí comensa un conflicte intolerable en l'ànima de la verge folla. Ella—com les verges folles de l'Escriptura, que han gastat tot l'oli de la seva làmpara—no podrà veure el rostre de l'espòs. Y abans que la flama de la seva làmpara s'apagui, vol tenir un moment d'amor intens; ab una crudeltat—de gelosia y d'orgull—demana a Marcel que digui davant de tots a quina de les dues estima, a quina prefereix. Pera Marcel ja es tard, y diu la veritat del seu amor per ella, per la verge folla. Un amor com aquest, que d'un sol cop ha ferit l'amor de Fanny «deixant bategants els trossos separats», es un amor que no pot viure com tots els amors que no duen a la vida, sinó la mort de un altre. Y ab el mateix revòlver que ha dut el seu germà pera ferir a Marcel, Diana's dona la mort...

⁂

Es la tragedia nova. En la tragedia antiga, una fatalitat que planava sobre la voluntat dels homes, era'l fonament de cada vida. En aquesta nova mena de tragedies, la fatalitat que mou a les ànimes es nascuda d'elles mateixes: elles la han creada, aquesta fatalitat en la forja eterna de l'amor. S'han juntat tres corrents intenses de passió sobre la verge folla: l'amor, l'odi y la pietat; són massa intenses pera que pugui resistirles, y com tots els amors sublims, ha d'acabar tràgicament, com l'amor de Romeu y Julieta, com el de Pelleas y Melissande, com el de Tristan y Isolda... perquè no sempre «l'eternal fenòmen ens transporta als cels» (1)

⁂

El traductor de l'obra, en Carles Costa, no ha sapigut reviure en nostra llengua l'admirable flexibilitat y rapidesa de l'estil de l'Henry Bataille: no era tasca pera les seves forses. Ademés, els barbarismes de sintaxi y les impropietats de moltes paraules y expressions purament castellanes acaben de enlletgirla. Tot això fa suposar que fou feta a correcuita.

L'interpretació estigué, la nit de l'assaig general, al nivell de la traducció. Dues excepcions deuen ferse: la discreció den Puiggarí en son paper d'«abbé» Roux, y l'esfors de l'Emilia Baró, que s'hi revelà com una gran actriu; sapigué donar una infusió de varietat de detall, de «nuances», a la passió de Fanny y ens feu sentir una fonda recansa de no vèurela companya—en aquesta obra—de la que hauria estat una admirable verge folla: la Xirgu.

La comedia, com un mirall, deu reflexarhó tot, y si el teatre es en realitat una escola de la vida, cap llissó per crúa que sigui, deu quedarne exclosa per una vergonya mal entesa, perquè a vegades res hi ha més hipòcrita que'l silenci. La vida d'una ciutat es una cosa tan complexa d'una ciutat es una cosa tan complexa, que molts dels seus aspectes no arriben mai a viure en les taules. Segons diuen, Hauptmann, el gran poeta-dramaturg de «La campana submergida» y d'«El pobre Enric», se proposa descriure en una serie d'obres escèniques, tots els cercles de l'espiral que es la vida berlinesa. Les ciutats, com els rius, llensen a un extrem tota la bruticia que arrosseguen; Barcelona també va deixant a un extrem de ella—al peu de Montjuic, la montanya trista—tota la miseria d'una vida desconeguda, y sembla que en aquest espai entre la montanya, la Rambla y el mar, s'hi vagi arrupint el vici que naix de la miseria formanthi com una crosta de totes les malalties que sofreixen les grans ciutats. Cal un gran cor y una mena d'heroisme literari pera atansarshi y dominant la repugnancia que fa, veure lo que hi ha allí dintre, observar la vida que hi duen lladregots y desgraciats, seguir les seves miseries, les seves inquietuts, les seves baixeses y les fonts del seu sentimentalisme. Y això es lo que ha fet en Juli Vallmitjana. Podrà esser tan discutit com se vulgui, però la veritat es que ningú ha tingut com ell, la constancia intensa que cal pera arribar a les entranyes malaltes de una part del nostre poble, perquè la major part d'aquella gent ha nascut a Catalunya.

Al teatre Còmic s'hi ha estrenat un diàleg «Els jambus», fragment d'una visió d'aquella vida que en Vallmitjana té l'intent de desenrotllar en obres posteriors y de més volada. Ell sab suavisar la crudesa del llenguatge sense treureli la naturalitat y l'especial caient, coneix el «caló» català y sab posar de relleu la variabilitat de sentir y de pensar pera aquesta mena de gent tan extranya pera nosaltres, humanisanthio tot ab un reflexe de bondat, de bondat dolorosa, trista, resignada que aviat s'esborra, però que deixa un rastre de claratat en les tenebres.

L'impossibilitat mateixa de contemplarla de la vora aquesta mena de viure, dona interès a les obres den Juli Vallmitjana. Per això fora de desitjar que en lloc de representarse en un teatre de «género chico», poguessin ferse en un dels nostres dos teatres catalans, malgrat no fos més que com a curiositat, com un més enllà del «Teatre Intim», en el que podria dirsen «Teatre experimental».

ALEXANDRE PLANA

---

(1) Ab motiu de la «tournée» artística de madame Blanche Dufrène, podré fer altres consideracions que avui no'm permet l'espai d'aquestes columnes.

Abogá per les construccions d'escoles, que entre prats y jardins ensenyin a riure a l'infant y no com presons que'l torpen concirós. Acabá el discurs — que fou aplaudidíssim — aconsellant la ensenyansa integral: «si volem homes de demá ingertem idees y fem que tinguin cor nens y nenes», y a vosaltres — exclamá dirigintse a la premsa — en lloc de fer política sembradora d'odis, feu cultura, que així fareu grans homes y així us fareu grans vosaltres.

Quan l'Ignasi Iglesias s'alsá, una ovació formidable repercutí en el saló.

«La meva adhesió a l'acte es entusiasta. Vosaltres sou els veritables representants de Barcelona, ¡oh, obrers! els que no sols lluiteu pel pa del cos sinó pel pa de l'ánima. Aquí ont tants diners se llensen pera coses inútiles se regategen pera les necessitats del poble. Aquí no hi ha de fet una veritable Casa del Poble, ni una Borsa del Treball. Quan jo vaig entrar al Municipi, hi anava ab l'ilusió de construir un Partenon que fos el temple dels obrers barcelonins, ja que la Bellesa es lo que determina la bondat en l'home.

«La fe la he perduda — exclamá l'Iglesias; — nostres lluites polítiques solament porten a lluitar an aquest poble que jo voldria coronar de roses, com a poble artista, com a poble concient y cultural, y que així esdevindria l'auténtica representació de Barcelona.»

(Una grandiosíssima ovació interrumpí a l'orador.)

Oferí la seva cooperació a totes les obres de cultura y recordá l'acció beneficiosa de l'Ateneu, que l'entusiasmava.

Acaba sa brillanta peroració l'Iglesias dient: «Com a brescador del mal popular y com a representant de l'Ajuntament compteu ab mi. Y ara procureu esser ben barcelonins y ben catalans y així sereu heu nascut. Si nó us diré com Emerson: munt de tot teniu que aimar la terra ont heu nascut. Sinó us diré com Emerson: ¿cóm podem parlar dels negres, si els blancs encara som esclaus?»

Duraven els aplaudiments a l'Iglesias quan en nom del governador parlá el senyor Vidal (secretari de la Junta d'Instrucció Pública) oferint el seu concurs y la seva influencia a l'Ateneu.

El delegat regi senyor Batllés y Bertrán de Lis feu el resum dels discursos pronunciats y finí l'acte ab un breu discurs de gracies del president de l'Ateneu don Ignasi Peris.

L'acte fou solemnial y concorregudíssim cridant l'atenció de tots l'ensenyansa maternal que als infants dona la mestra senyora Rosa Ribas.

* * *

ELS DEPENDENTS. — El Centre Autonomista de Dependents del Comers y de l'Industria dirigeix als seus socis la seguent alocució:

«Consocis: Essent hora ja de que nostre Centre, cap y casal de la dependencia mercantil, industrial de nostra terra, s'ocupi de l'estat material dels dependents, procurant pera el seu bé major, dintre dels moviments legals, a fi de comensar les tasques en aital sentit, posseint la necessaria conciencia de lo que són y signifiquen, les aspiracions de reivindicació individual y colectiva que formen l'ensenya del Centre, la Junta de Govern de la Secció Permanenta de Relació y Treball del mateix que es l'encarregada de dur a terme tot lo que sigui o atanyi a l'orde social del dependent, us demana de la manera més fervorosa que no manqueu a la junta o la reunió que us toqui del ram a que pertanyeu, en la qual s'ha de formar el gremi y elegir son Consell, pera que la Secció Permanenta de Relació y Treball, al comensar qualque tasca, pugu' sapiguer de la manera més completa el benefici o perjudici que aquella pogués reportar a tots nosaltres mateixos, a l'ensemps, que tal organisació será de gran ventatja y suplirá la avui magre deficiencia de que tots els problemes s'hagin de resoldre sense la veu dels diferents actuants que nosaltres els dependents tenim dintre'l Comers y l'Industria.

La Junta de Govern de la Secció dita repeteix el preg, ja que es en bé propri la táctica que ha de desplegarse y discutir en les juntes gremials que's celebraran y qual respectiu dia al seguit s'indiquen:

Dia 10, gremi de dependents de magatzems (majors).
Dia 11, gremi de dependents d'escriptori.
Dia 12, gremi de dependents de detall.
Dia 14, viatjants, corredors de plassa y dependents de fábrica y taller.
Dia 15, mossos y cobradors.»

—JOIES, máquines fotogràfiques y objectes pera regals a preus de veritable ocasió. CASA MARTI, Sant Pau, 28.

Constituit el tribunal que ha de jutjar els exercicis d'oposició a escoles auxiliaries de nens dotades ab menys de 2,000 pessetes, vagants a Catalunya, se convoca als opositors pera que se serveixin presentarse en el saló d'actes de l'Escola Normal Superior de mestres el dia 10 de l'actual, a les quatre de la tarda, pera donar comens als exercicis.

FELICITACIO. — Ahir va esser expedit el seguent telegrama:

«Excmo. Sr. D. Teófilo Braga, Presidente Gobierno Provisional. — Lisboa. — «Centre Catalá Republicá Federalista» de Barcelona felicita pueblo portugués triunfo República y Gobierno por vos merecidamente presidido. — Presidente, Arnall y Angelet.»

Ab motiu de l'inauguració dels nous locals aixecats pera ampliar les Escoles y la casa de Beneficencia y Caritat de l'Ateneu Republicá del Districte VII (Les Corts) ahir s'hi comensaren a celebrar en dita entitat diverses festes.

Al matí, se feu caritat als pobres, y a la nit, s'hi doná una funció teatral per una companyia de sarsuela dirigida pel mestre Algueró ab l'orquestra «Els Rossinyols».

Una grossa gentada omplí durant tot el dia el local de la Societat.

Avui s'hi celebraran grans balls als que queden invitades totes les societats de la Unió Federal Nacionalista Republicana.

Pera major comoditat del públic, la matrícula pera el curs nocturn gratuita de llengua italiana que dona la «Societá Italiana di beneficenza e Schole gratuite» de Barcelona, ademés dels dies y hores anunciats, estará oberta també'ls dimars, dijous y dissabtes, de vuit a dos quarts de deu del vespre, en el local de dites escoles, carrer del Duc de la Victoria, 8, principal. L'inauguració tindrá lloc el dia 15 del que som, a les vuit del vespre.

Els proprietaris de finques situades a Sans y Les Corts que vulguin oposarse al pago de l'impost de conservació y neteja de clavaguerat de l'any 1908, poden passar els dilluns, dimecres y divendres, de quatre a cinc de la tarda, per l'estatge de la Lliga del Districte VII, Consell de Cent, 16, pis primer (Hostafrancs), ont se'ls facilitaran impresos pera la constitució del dipósit y pera recórrer davant de l'Ajuntament.

Aconsellada per l'autoritat governativa l'empresa del teatre Espanyol ha demorat la primera representació del drama den Dicenta «Daniel».

L'empresa la representará ab tota la propietat exibint una decoració dels senyors Gracia germans, que representa els Alts Forns de Bilbao.

Se diu que es probable que'l senyor Dicenta assisteixi a les tres primeres representacions.

L'aniversari

En record den Clemente Garcia, llibertaris y lerrouxistes se barallen en el cementiri

L'acte organisat per la Societat de dependents de carboneria «La Fraternal» en record del seu desgraciat company, el carboner del carrer den Roig Ramón Clemente García, fusellat a Montjuic ara ha fet un any, va tenir lloc ahir a la tarda donant motiu que en el cementiri se desenrotllessin deplorables incidents.

La manifestació organisada pera anar a portar corones a la tomba den Clemente, s'aná formant a quarts de tres de la tarda a la Ronda de Sant Pau davant de la cerveceria Vienesa del número 42 y se posá en marxa entre un quart y dos de quatre.

Obria la marxa el penó, endolat, de la Societat organisadora, a darrera del qual seguien la Junta y els socis de la Societat. Venien després en grupus, perfectament separats, socialistes, llibertaris, radicals y altres elements polítics que portaven corones—6 o 7 entre totes—y molts rams de flors. Cridava molt l'atenció una enorme corona ofrena de «La Fraternal» que era portada sobre una mena de baiard y de la qual ne penjaven algunes cintes que duien sindicalistes y companys del difunt. Al mitg de la corona s'hi veia un retrat den Clemente García.

Ab tot orde recorregué la comitiva el camí fixat: Ronda de Sant Pau, Paralel y carretera del Port.

L'autoritat s'havia precabut molt; per tota la Ronda y Paralel se veien a cada pas guardes de seguretat en escamots de quatre en quatre; per la carretera del Port, a cada vint passes hi havia dues parelles de civils de peu y ab el máuser al bras y altres tantes de cavall.

A l'enfilar el seguici el camí del cementiri Nou se posá a ploure y això feu que aquell quedés visiblement disminuit per retirarse molts dels que hi anaven.

Un miler—segons cálculs oficials— deurien esser els que arribaren al cementiri, dirigintse tot seguit a la fossa comú del recinte catòlic, ont són enterrats els restes del desgraciat «carboneret». Allí, davant de la terra sagrada, els manifestants feren una grossa rodona y després de dipositar sobre la fossa les flors y les corones, el president de la Societat dels dependents carboners senyor Diez Tino, feu ús de la paraula pera remerciar emocionat en nom de la familia del finat y dels companys d'aquests, als presents la seva assistencia a l'acte, y pera recordar l'amor que tots duien an el finat y revifar el dolor que la seva trágica perdua els ocasioná.

Semblava que ab les sentides y sensates paraules den Díez Tino n'hi havia prou, peró no fou així y s'avensá el conegut llibertari Miranda y comensá a dir que «la sangre de Clemente havia de ser vengada con sangre». Al sentir això un propagandista radical y redactor del diari lerrouxista, secundat per alguns dels presents, protestá iradament de les paraules den Miranda, demanant an el president de la Societat organisadora de l'acte que no'l deixés continuar parlant. Així ho feu en Díaz Tino; hi hagué un remolí entre'ls grupus partidaris respectivament den Miranda y del propagandista radical—que segons sembla ja se les havien tingudes en la mateixa cerveceria ont s'organisá el seguici—y per aleshores no passá res més.

Tributat el record an en Clemente, la majoria si no la totalitat dels presents s'encaminaren al recinte lliure o civil del mateix cementiri ont, com es sabut, entre altres, hi descansa pera sempre el fundador de la Escola Moderna don Francisco Ferrer y Guardia, el fusellament del qual dijous vinent, dia 13, compliirá un any.

Altra vegada allí, davant d'aquell tros de terra que cobreix els restes del fundador de la Escola Moderna, se deturaren els manifestants, fent rodona al voltant d'un senyor que segons ens digueren es president de la Joventut Radical de Barbastro, el qual llegí unes quartilles d'entusiasta apologia de l'obra y de la personalitat den Ferrer.

An el jove radical de Barbastro el seguí, en fer el panegíric den Ferrer, un altre jove radical d'aquí, anomenat Marian Portolés, qui va estar molt enérgic. Peró mentres estava parlant en Portolés, un individu que hi havia enfilat a una tapia del cementiri y que després resultá dirse Emili Salut, ab grans gestes d'indignació interrompé an en Portolés, imprecant als lerrouxistes y acusantlos a crits d'haver contribuit al fusellament den Ferrer. Ah, fillets, la que s'armá!... com uns desenfrenats se llensaren els lerrouxistes que hi havien en el seguici, a capturar an en Salut, al qual si no hagués sigut la policia l'haurien fet malbé. Poc se n'hi va faltar...

Alguns dels companys den Salut volgueren defensarlo, generalisantse durant alguns moments la lluita y prodigantse desmesuradament els cops. Això en el lloc de la pau eternal...

Restablerta un xic la calma, en Miranda aprofitá l'ocasió y intentá reanusar el discurs que no acabá en el cementiri catòlic, peró no havia dit encara quatre paraules que altra vegada un altre propagandista radical, redactor també de l'orgue lerrouxista, no'l deixá seguir y prenentli el lloc se posá ell a discursejar, acabant prompte ab un «¡Viva Ferrer!» en repetir el qual fou lo únic en que estigueren unánims els presents. Peró l'acord fou fugitiu: tot seguit comensaren les discusions y les topades entre'ls d'un y altre grupu. Y discutint y barallantse se disposaren a tornar a Barcelona. Peró al moment de atravessar la porta gran del cementiri, se sentí un tret que no se sab d'ont sortí, peró que fou suficient pera fer fugir a tothom, a la desbandada, sobre tot al veure que la guarda civil que hi havia a la porta, encarava els máusers a la gent. Segons sembla el tret passá molt aprop de un guarda.

Resultat de lo ocorregut: cinc detencions y que'l governador digués anit als periodistes «que s'havien acabat les manifestacions, ja que lo d'ahir donava la pauta de lo que serien les altres si les autorisés».

Els cinc detinguts, són: en Marian Portolés, un tal Alfredo, conserge o empleat de menos categoria de la Casa del Poble, l'Emili Salut, en Marian Miranda y en Carbó. La policia havia detingut també an en Cardenal, peró'l deixá en llibertat.

⁂

Anit ens visitá una nombrosa comissió de obrers, en la qual hi figurava Antoni Salut, germá del detingut Emili y president de la Societat de pintors «La Nueva Semilla», a fernos constar la seva protesta contra unes paraules de «Mateulo, mateulo!» que ens digueren pronunciá el propagandista lerrouxista Calderón Fonte, a l'ocórrer, mentres parlava en Portolés, l'incident que hem relatat, a quals paraules atribueixen els nostres visitants l'agressió de que fou víctima l'Emili Salut. Contra aquest, segons sembla, anava dirigit també el tret que se sentí a la porta del cementiri. Y al protestar de les paraules venjatives den Calderon protestaven també nostres visitants de la conducta d'una gent com la lerrouxista, que obeintles mansament, fins hauria arribat a cometre un crim.

CRONICA DE FORA

CATALUNYA ESPANYA EXTRANGER

EL GOVERN DE PORTUGAL COMUNICA AL GOVERN ESPANYOL LA PROCLAMACIÓ DE LA REPÚBLICA.

Madrid, 9 octubre.—El president del Consell ens ha confirmat que havia rebut comunicació oficial del Govern portuguès, notificantli l'exaltació de la República a Portugal.

NO HI HA RES D'INTERVENCIÓ EXTRANGERA

Madrid, 9 octubre.—El telegrama que anit va rebre l'«Heraldo» en el que se afirmava que l'exrei don Manuel havia sortit de Gibraltar cap a Portugal en un creuer ianqui, ha resultat un mal entès.

Ab aquest sentit s'han expressat també els senyors Canalejas y Merino,

EL SERVEI TELEGRÀFIC AB LISBOA

Madrid, 9 octubre.—A «El Imparcial» li faltaven a rebre una serie de telegrames de Lisboa.

Al demanar la Central de Madrid dits telegrames a la Central de Lisboa, l'oficial d'aquesta, que estava a l'aparell, contestà: «Estic enfeinadíssim. En aquest moment entra una bala per la finestra.»

Seguidament fou tallada la comunicació.

COM SEMPRE

Madrid, 9 octubre.—Telegrafien de Lisboa que ahir sortiren pera Espanya individus de diverses associacions religioses que no volen anar a viure a altres països perquè no'ls hi convé.

El senyor Canalejas està preocupat per aquest nou aspecte de la questió.

En el «consejillo» celebrat ahir al vespre se tractà d'aquest assumpte.

EL GOVERN DE LA REPÚBLICA CELEBRA EL PRIMER CONSELL DE MINISTRES, PRENENT IMPORTANTÍSSIMS ACORDS.

Madrid, 9 octubre.—Diuen de Lisboa que'l nou govern ha celebrat el primer Consell de ministres.

S'aprovà un decret d'amnistia pera tots els condemnats y processats per delictes polítics y de imprempta aplassantse pera més tard l'indult dels empresonats per delictes comuns.

S'acordà abolir l'actual llei d'imprempta, modificar la llei Barjona, abolir la del 13 de febrer de 1876, aplicant la llegislació Pombal sobre les associacions religioses y els convents.

S'aprovà la disolució de la guarda municipal pera esser reorganisada ab el nom de guarda nacional.

Disoldre l'actual cos de policia y reconstruirlo com a policia cívica.

Autorisar el pagament de gastos corrents pera'l mes de setembre, abolir el jurament pera'ls funcionaris polítics substituintlo per la fòrmula de paraula de honor.

El director y principals funcionaris del ministeri públic tindran les seguents denominacions:

Procurador general de la República, delegat del procurador y subdelegat del procurador.

Perllongar per 10 dies tots els plassos judicials.

Se donà compte d'haver rebut comunicacions de les Colonies, especialment de Cabo Verde, Lorenzo Marques y altres importants, dient que s'ha proclamat la República.

Se llegí un telegrama del Brasil que diu lo seguent:

«L'assamblea llegislativa ha aixecat la sessió en senyal de content per la proclamació de la Rupública.

LO DEL CONVENT DELS JESUITES

Madrid, 9 octubre.—Telegrafien de Lisboa que s'ignora el número de baixes ocorregudes ab motiu de l'atac dels jesuites desde'l convent, al que contestaren les tropes republicanes.

Les baixes deuen esser nombroses.

AL CONVENT DE DOROTEES

Setanta mariners penetraren en el convent de Dorotees, desde ont s'havien fet molts dispars.

Les monges afirmaren que'ls trets els dispararen diversos monàrquics que s'acolliren al convent apoderantse de les finestres.

Les monges y les educandes foren conduides a l'Arsenal custodiades per cadets.

El públic insultá a les monges, peró no les va agredir.

En el convent se descobriren dues mines per ont fugiren els monàrquics y els jesuites.

Tots els convents estan setiats per les tropes.

FRARES QUE FUGEN

En els convents se troben gran quantitat d'armes.-350 frares presoners

Madrid, 9 octubre. — De Lisboa han marxat cap a Càdiz, a bordo del trasantlàntic «Isla de Panay», diversos frares y el famós excapità de la guarda civil espanyola, senyor Robles.

Han sigut detinguts diversos jesuites del convent desde ont s'agredí a la forsa pública, que intentaven escaparse vestits de camperols.

Del convent de Campoalegre han sigut ocupats quatre carros carregats d'armes.

Hi han presos 350 frares.

PALATINS DE VIATGE

Madrid, 9 octubre.—Les autoritats de Algeciras, comuniquen que han arribat a aquella població diverses persones que pertanyen al servei dels exreis de Portugal.

Procedeixen de Portugal.

Uns han marxat cap a Portugal, entre ells un quefe de policia, y altres cap a Sevilla.

SERVEI DEFICIENT

Madrid, 9 octubre.—A la pissarra de telègrafs s'hi ha posat un avís dient que el servei ab Portugal se cursa ab grans deficiencies, efecte, sens dubte, de les circumstancies perquè atravessa aquella República.

Fins a la frontera la línia està franca, però'l servei sofreix gran retràs perquè encara queden molts despatxos de dies anteriors.

EL GOVERN EN PLÉ VISITA AL CAMPAMENT MILITAR

Madrid, 9 octubre.—El govern de la República portuguesa, ha visitat el campament militar, essent rebut per les tropes ab veritable entusiasme.

Diversos ministres han arengat als soldats els quals han esclatat en visques a la República.

La gentada que ha assistit a l'acte era immensa.

LA BORSA DE PORTUGAL

Madrid, 9 octubre.—Comuniquen de Londres que'l paper portuguès pujà, ahir, prop d'un enter.

A Lisboa, la Borsa se mantingué, ahir, ferma.

La gent de diner han manifestat la seva grossa confiansa al Govern.

MÉS NOVES

Madrid, 9 octubre.—A Lisboa, l'immensa majoria d'industrials han satisfet als obrers, l'import dels jornals no treballats ab motiu de la passada lluita.

La conducta dels industrials ha merescut els aplaudiments de tothom.

Han pres possessió dels seus càrregs tots els governadors anomenats pel govern republicà.

També s'ha procedit ja al nomenament de l'alt personal de policia.

El teatre que porta per nom «Reina Pía», d'ara endavant s'anomenarà teatre de la República.

Demà les tropes aniran a l'Ajuntament ont té la residencia provisional el Govern, a retornarli la visita.

EL IACT "AMELIA„ ARRIA EL PABELLÓ REIAL.-DEMÁ MARXARÁ CAP A LISBOA.

Gibraltar, 9 octubre. — L'iact «Amelia» ont viatja la familia reial portuguesa ha arriat el pabelló reial.

Les dames de la reina han desembarcat fent diverses compres.

Estigueren a bordo de l'iact els cónsuls d'Italia y Portugal.

Els exreis han rebut importants quantitats dels Bancs de Londres.

Don Manuel está afectadíssim.

També saltaren a terra el marqués de Fayal y el comte de Sabugosa.

S'espera l'arribada d'un barco que conduirá demá a Italia a la reina Pia y al princep don Alfons.

El iact «Amelia» sortirá demá cap a Lisboa per pertányer a l'Estat portugués.

UN MONUMENT.-PENSIONS

Lisboa, 9 octubre. — Se projecta obrir una suscripció pera aixecar un monument a les víctimes de la revolució y socórrer a les families.

El Govern concedirá pensions als ferits y als parents més propers dels morts.

DESPRÉS DE LA REVOLUCIÓ

Lisboa, 9 octubre. — La ciutat ha représ son aspecte normal.

Per tot arreu hi ha enarborada la bandera republicana.

No se sab encara el nombre exacte dels morts y ferits a consequencia de les jornades revolucionaries.

Se creu que la xifra dels morts no passará de 300.

Les autoritats civils y les tropes republicanes que passen pels carrers són per tot arreu objecte de les ovacions del poble que aclama la bandera republicana.

En Braga, president del Consell de ministres republicá ha declarat en una interviu que la revolució no té carácter militar y quel's homes que l han feta no persegueixen cap fi personal.

Com les de Turquia y del Brasil la revolució portuguesa es el resultat d'idees filosófiques.

«La dinastia dels Braganzas — ha afegit en Braga — no ha volgut marxar mai ab el progrés modern; ha menassat sempre al poble ab una intervenció británica, oblidant que l'aliansa no s'havia fet entre dues dinasties, sinó entre dos pobles.»

HEROINES REPUBLICANES

Lisboa, 9 octubre. — En ocasió de la visita del ministre de la Guerra, al campament de l'avinguda de la Rotonda li foren presentades diverses revolucionaries que's distingiren pel seu coratge en la lluita, especialment dues dones que van fer foc al costat dels homes durant el combat.

EL PROGRAMA DEL NOU GOVERN

Lisboa, 8 octubre. — El programa governamental comprén el desenrotllo de la instrucció pública y de les defenses marítimes y terrestres, la descentralisació administrativa y colonial, l'autonomia del poder judicial, l'establiment de garanties pera les llibertats essencials, l'espulsió de les ordes religioses, l'organisació del registre civil obligatori, l'ensenyansa laica, la separació de la Iglesia y l'Estat y el refors del crédit de les finanses.

Londres, 9 octubre. — El «Daily News» diu saber per bon origen que una de les reformes del Govern republicá de Lisboa será l'abolició de certes tarifes protectores que sols havien sigut creades pera enriquir a certs industrials reaccionaris en dany dels interessos públics.

Aquestes tarifes que produiren molts descontents entre la classe mitja feren que passessin al camp republicá molts elements de la burgesia que eren abans monárquics liberals.

DECLARACIONS DEN MAGALHAES LIMA

París, 9 octubre. — En Magalhaes Lima ha rebut durant la nit darrera y aquest matí nombrosos telegrames de felicitació d'Italia, d'Espanya y del Brasil.

També ha rebut un telegrama de Braga, centre católic del Nord de Portugal, anunciant l'adhesió definitiva d'aquella ciutat al régim republicá.

En Magalhaes ha fet les seguents declaracions:

«He sabut oficiosament que'l Govern de la República de Portugal ha encarregat al meu amic Relvas y an a mi el notificar a diverses potencies extrangeres el nou régim.

Espero la notificació oficial del nostre Govern.

Quan l'hauré rebuda y en Relvas será a París, demanarem una audiencia particular a M. Briand, president del Consell, pera saber les seves opinions respecte a nosaltres.

Feta aquesta primera gestió, demanarem esser rebuts oficialment y la nostra primera visita será pera Fransa. Ja tinc dit que'l poble portugués vollia la República y que l'havia proclamada ab les armes a les mans.

Dec afegir que no sols el poble ha celebrat el cambi de régim; sé que altres personalitats que abans dels aconteixements estaven adherits a la causa monárquica s'han aliat ja a la República.

Aquesta nova actitut, personalment, me ha entristit.»

No obstant, en Magalhaes Lima ha elogiat la dignitat den Souza Rosa, que no ha renegat de son rei y que ha restat fidel a la causa realista.

EL REGIMENT DE LA REPÚBLICA

Lisboa, 9 octubre. — El regiment d'infanteria número 16 se nomenará desde ara Regiment de la República.

LES BAIXES

Lisboa, 9 octubre. — Se calcula el total de morts en 400 y 1,000 el de ferits.

DE LA LLUITA

Lisboa, 9 octubre. — Els dispars de la artilleria han causat pocs destrossos al palau reial «Os Necesidades».

Al darrera d'algunes barricades hi ha encara canons abandonats.

Les tropes vigilen els mercats.

EL EXREIS DESEMBARQUEN Y ABANDONEN EL IACT

Gibraltar, 9 octubre. — Els exreis han desembarcat avui assistint a missa.

La gentada els ha ovacionat, mostrantse les reials persones emocionadíssimes.

S'han despedit de la tripulació de l'«Amelia».

Els tripulants els hi han besat la má respectuosament.

Els exreis s'hostatgen a la residencia del governador, ont estaran fins a la partida.

S'assegura que demá aniran a Villamanrique.

Ha retornat el creuer «Neuclartes».

UNA RELACIÓ. - L'ALTIVESA D'UNA EX-REINA

Madrid, 9 octubre. — El director d'«Heraldo» relata extensament la sortida dels exreis de Portugal.

Apart dels detalls coneguts confirma que'l duc d'Oporto va pendre part en la lluita de les tropes realistes contra les forses republicanes durant llarga estona, peró veient l'inutilitat de la lluita, va telegrafiar a Anglaterra demanant un cuirassat.

El despatx se va trasmetre en alta mar desde un barco.

La fuita se feu ab tal astorament que'l rei no va recullir ni lo indispensable.

Tot l'equipatge de la reial familia consistia en tres maletes.

Desde Mafra anaren els exreis ab automóbil a Ericeira.

A la patja hi havia una grossa gentada que contemplava l'embarcament en mitg del més gran silenci.

Donya Amelia portava uns rosaris enrotllats a la munyeca y si bé en la seva cara s'hi notava tristesa, era aquesta altiva, passant per entre la gent ab gran indiferencia.

En el moment d'embarcar digué: «Quin horror! Mai havia pensat que'ls portuguesos havien de tenir aquest geste, pera mi. Si visqués el que tots sabem no passaria el que passa.»

Al moment de posar peu a la barcassa caigué d'espatlles, peró resultá ilesa.

La reina Pia se movia maquinalment. Se trobava en un estat d'inconsciencia.

Els mariners que portaren les reials persones a bordo del iact reberen 400 reis.

UNA INFORMACIÓ

Madrid, 8 octubre.—Un diari republicà diu, copiantho de «Le Matin», que ha desembarcat a Ceuta un altre batalló ab efectes de guerra, assegurant el mateix periòdic, que'l mateix Govern espanyol farà tots els possibles pera rompre les relacions ab el Mokri y seguidament realisar un moviment militar pera apoderarse de Tetuán.

El mateix diari publica una conversa que ha sorprès un dels seus redactors al senyor Maura, a Fortuna, parlant ab diversos amics.

En Maura, al davant dels seus amics, se planyia dels successos de Portugal, però no'l sorprengueren, perquè la benevolencia seguida als rigors de la política de Joao Franco, alentà als republicans.

Culpava a la monarquia de lo succeit, per haver estat massa benèvola ab els republicans.

NOVES DIVERSES

Madrid, 8 octubre.—Ha marxat a Alacant el senyor Ruiz Valarino, pera assistir a l'inauguració del canal de la Huerta.

—Ha estat nomenat governador civil de Saragossa al senyor García Bernardo, y de Cáceres, a don Rafel Nido.

UNA EXPLOSSIÓ

Oviedo, 9 octubre. — Ha ocorregut una explossió en la fábrica de pirotecnia de don Albert Coalla.

En el sinistre moriren l'amo y un dependent.

VAGA DE CARBONERS

Terol, 9 octubre. — Ha esclatat la vaga general a Utrillas.

Se diu que hi han hagut colisions y atropells.

Marxaren al lloc dels successos el governador y el quefe de la guarda civil ab algunes parelles d'aquest institut.

L'EMBAIXADA DEL SOLDÁ

Madrid, 9 octubre.—Un diari republicá vui entre'ls diplomátics del Marroc y els espanyols sembla que han sorgit diverses dificultats, per lo qual les impressions no eren tan satisfactories com en dies anteriors.

S'assegura que s'ha arribat al moment de tractar d'un extrem de certa trascendencia y que'ls delegats moros s'han resistit a admetre.

El dilluns continuará la conferencia.

De Algeciras diuen que a bordo del creuer «Extremadura» han marxat cap a Tánger el Muaza y acompanyants.

EN BOTHA, DIPUTAT

Madrid, 9 octubre. — El governador git diputat el general Botha, que tant se distingí en la guerra del Transvaal, dirigint les forses unides del Transvaal y de Orange contra la dominació anglesa.

EXPLOSSIÓ

Pekín, 9 octubre. — Ha ocorregut una explossió en l'arsenal de Pao Ting Fu, resultat 17 morts y gran nombre de ferits.

MORT D'UN AVIADOR

Peterburg, 9 octubre. — El capitá Manevich, pilotant un aeroplá caigué de 1,000 metres d'alsada.

Morí als pocs moments.

DEMANANT PERMÍS

Madrid, 8 octubre. — El governador de Valencia participa que'ls republicans han presentat en aquelles oficines tres peticions de permís pera celebrar manifestacions.

Una d'elles es pera commemorar el triomf dels republicans a Portugal.

L'altra en memoria den Ferrer, fusellat el dia 13 de l'any passat.

Y l'altra pera demanar que Espanya no admeti als capellans y frares que marxin o siguin expulsats de Portugal.

UN LLADRE QUE'S SUICIDA

Madrid, 9 octubre.—Comuniquen de Zafra, que un individu nomenat Carles Latorre va cloroformisar als hostes d'una casa ont ell s'hostatjava, registrantlos després, emportantsen 26,500 pessetes.

Ab aquests quartos va anar a Madrid y després a Portugal, d'ont va fugir, ab motiu de la revolució.

A Alpehon fou detingut intentant suicidarse.

Traslladat a la presó de Zafra, s'ha penjat, valentse de la corbata.

DUEL

Madrid, 9 octubre. — Ab motiu de la publicació d'un llibre del senyor García Sánchis en el que'l seu autor afirma que a Canaries hi ha separatistes, han tingut un duel l'autor del llibre y el diputat senyor Benítez de Lugo.

S'han cambiat dos trets sense consequencies.

LES DONES Y GUILLEM II

Berlín, 9 octubre. — S'ha celebrat la sessió inaugural de les dames feministes alemanyes havent estat el kaiser objecte de violents atacs.

L'assamblea ha censurat la ignorancia que Guillem II té de les condicions de la dona a Alemanya.

Han protestat de certs paragrafs del discurs de Koenigsberg y de l'art que calia instruir un xic a l'emperador.

Ha estat votada unanimament ab gran entusiasme una moció de la senyoreta Leknewsca, redactada en aquell sentit.

Les dones que han fet ús de la paraula han fet remarcar que 9.500,000 de les llurs companyes treballen per la prosperitat industrial del país y que les alemanyes deurien seguir l'exemple de les finlandeses, de les sueques, de les noruegues y de les angleses que ja havien fet triomfar parcial o totalment la causa del feminisme.

LA REVOLTA ALBANESA

Salónica, 9 octubre. — Se diu que s'ha reproduit la insurrecció albanesa que no ha estat mai completament reduda.

Els albanesos de les montanyes han pres de nou les armes.

El moviment ha comensat al poblet de Scutari.

S'assegura que'l disgust contra'l Govern Jove-Turc es molt viu y que la població albanesa vol reconquerir les llibertats de que disfrutava baix el régim anterior.

LES MANIFESTACIONS PRO-FERRER

Madrid, 9 octubre. — El quefe del Govern ha confirmat la nova d'haverse proibit les manifestacions pro Ferrer que's projectaven celebrar.

El senyor Canalejas justifica la suspensió dient que's deu a l'estat d'inquietut que regna a Catalunya y l'haver alguns elements intentat per quarta vegada provocar la vaga general.

CONFERENCIA

Madrid, 9 octubre. — Han conferenciat extensament els senyors Canalejas y Cobian, tractant de portar a cap l'exacció tributaria local com a base pera realisar la transformació de l'impost de consums.

LA PROPOSICIÓ DEN GASET

Madrid, 9 octubre.—La proposició presentada pel senyor Gasset en la darrera sessió del Congrés, fou obra del senyor Romanones qui sembla vol acabar ab els grupus lliberals.

El senyor Gasset acceptà el defensarla consultant abans ab el senyor Moret, qui va donarli una amplia conformitat.

VAGA D'ESTUDIANTS?

Madrid, 9 octubre.—El senyor Burell s'ha extranyat davant l'anunci de la vaga d'alguns estudiants de diverses Facultats, entre'ls quals circulen uns paperets aconsellant la protesta contra'l decret sobre auxiliaries.

El ministre d'Instrucció pública ha dit que'ls nomenaments se fan ab tota garantia d'indiferencia d'aspirants.

BARALLA

Madrid, 9 octubre. — Aquesta tarda s'han barallat dos guardes de seguretat pública. Un d'ells disparà al seu contrincant quatre trets de revólver, sense consequencies.

Alguns paisans detingueren a abdós guardes y els conduiren a la comissaria.

DIARREAS

El único remedio que cura las diarreas de los niños, incluso en la época del destete, hasta el punto de restituir á la vida á enfermos irremisiblemente perdidos, es el

Elixir Estomacal
de
Saiz de Carlos
(Stomalix)

y en los adultos suprime los cólicos, quita la fetidez de las deposiciones, el malestar y los gases, es antiséptico y cura las diarreas y disenterias crónicas de los paises cálidos, que tanto atacan á soldados, marinos y colonos, agravando su situación y obligándoles á veces á emigrar.

VIGORIZA lo mismo el estómago que el intestino poniendo al organismo en condiciones de resistencia y cura la anemia y clorosis cuando van acompañadas de DISPEPSIA.

De venta en las principales farmacias del mundo y Serrano, 30, MADRID.
Se remite por correo folleto á quien lo pida.

ESPECTACLES

PRINCIPAL (Teatre Catalá)

Avui, dilluns; ESTIL IMPERI, SAINET TRIST, èxit immens per les notables actrius senyores

Marguerida Xirgu y Maria Morera

a les nou. Demà, funció de broma, EN PAU DE LES CALSES CURTES, ¡TENORIOS! Dimecres, estrena: LA MANTA (Pous). Divendres, EL CURANDERO NOU (Ramon); ANDRÓNIMA (Guimerà).

TEATRE ROMEA. — Avui, a les sis, vermouth selecte: «Home a l'aigua» y la sarsuela «Tres per una». Tothom a riure, ab el popular Aymeric, per un ral. Nit: per fi tenim «La verge boja», més interessant que mai després de la seva sospensió, representantse cada nit.—Demà, vermouth: «Comedia de comedies» y «Permetim», que cada dia agrada més.—Dijous, dijous s'ha de veure!

TEATRE TIVOLI. — Avui, dilluns, tarda, a les sis, butaques de franc, entrada 25 cèntims, palcs 2 pessetes. Grandiós vermouth: primer, l'obra del dia, «El país de las hadas»; segon, presentació de la grandiosa atracció «Le ballet volant», per 7 hermoses ballarines, deixebles de la Pauleta. Nit, a un quart de dèu: primer, «El país de las hadas»; segon, exitàs, «El Rajah de Sacuntala», ab la graciosa atracció «Le ballet volant»; tercer, l'èxit dels èxits, quarta representació de la parodia de «Lohengrin» titulada «Lorenzín ó el camarero del Cine», dels senyors Granés y mestre Arnedo, en la que hi han obtingut un gran triomf la eminent diva senyoreta Montoro y el colossal tenor senyor Viñas.—Pròximament, grans novetats. Tots els dies el grandiós èxit «Lorenzín ó el camarero del Cine», parodia de «Lohengrin».

Eldorado (Teatre de Catalunya)

Gran companyia de comedia espanyola

Neus Suárez

Avui, dilluns, dia de moda, la comedia en quatre actes, de Serafí y Joaquim Alvarez Quintero, «Los Galeotes». A les nou.—Demà, dimars, «El idilio de los viejos» y «El ama de la casa».—Dissabte, estrena de «Los vencidos».—Se despatxa a comptaduria.

TEATRE DE NOVETATS. — Companyia còmic-lírica dirigida per Emili Duval y Julià Vivas, de la que formen part les primeres tiples Julia Velasco y Pilar Martí. — Avui, dilluns, tarda, a les cinc y mitja, gran vermouth: primer, «La mala sombra», per Julia Velasco; segon, «El país de las Hadas», per Pilar Martí; tercer, Cinematògraf: Butaca de platea ab entrada, 50 cénts.; general, 25 cènts. — Nit, a un quart de dèu: primer, «La Chavala», per Julia Velasco; segón, «El Patinillo», per Julia Velasco y Pilar Martí; tercer, «El país de las hadas», per Pilar Martí.—La pròxima setmana, estrena a Espanya de «La princesa de los Balkanes».—Se despatxa a comptaduria y en el kiosc Rambla Estudis, davant «Las Novedades».

TEATRE DE NOVETATS.—Tournée artística de Mme. Blanche Dufréne y dels dos grans èxits del Théâtre Sarah Bernhardt y del Gymnase de París. «L'Aiglon», de Edmond Rostand; «La Vierge Folle», de M. Henri Bataille.—Dijous, 13, y divendres, 14 octubre.--Segueix obert l'abonament a comptaduria pera aquestes dues funcions.

TEATRE SORIANO Triomf de Pilar García.
Triomf ab son tocador
Triomf den Quintana

Triomf senyor Castelló

un dels tocadors millors que tenim avui a Espanya.

Exitás de la FRINÉ, reina de les dames orientals.

Aquesta setmana debutarà l'atracció que deixarà record de la present temporada, la qual ve directa an aquest teatre, de Nova York.

TEATRE APOLO

Avui, dilluns, a les nou: entrada y butaca, 55 cèntims. El grandiós drama en 8 actes y 10 quadros, arreglat de la novela per don Emili G. Soler,

Satanela

(La comedianta)

Continúen sospeses hasta nova orde les representacions del gran drama «El sol de la humanidad».

Se despatxen localitats a la Rambla del Mitg, 6, y Comte de l'Assalt, 108.

Teatre Triomf

Companyia Vilallonga

Avui, dilluns, 10 octubre, tarda, a les sis, funció popular,

Entrada **UN RAL** Totes les localitats de franc.

La comedia catalana en dos actes,

Els Porucs

Nit, a un quart de dèu.

Segona **Funció alegra pera matrimonis**

Estrena en aquest teatre del vispejant vaudeville en tres actes,

GUSTAVO EL CALAVERA

GRAN TEATRE ESPANYOL

Avui, dilluns, dia 10, tarda, a dos quarts de cinc, preus populars. «Tosca». Localitats numerades, 50 cèntims; entrades, 20, timbre inclòs.—Nit, a dos quarts de dèu, «Los hugonotes», per Pepe Portes, y estrena del drama en un acte

LA TENAZA (La griffe)

representat més de 300 nits seguides a París. —Demà, «La Tenaza». Aviat, «Daniel» y «Thermidor».—Localitats: «El Ingenio», Rauric, 6.

FRONTÓ COMTAL. — Grans partits tots els dies a les quatre de la tarda. Dijous y dissabtes, tarda y nit.

Concerts

ALCAZAR ESPAÑOL
7-UNIO-7

Gran Café Concert montat a l'estil dels millors de l'extranger

Totes les tardes, a les tres.
Totes les nits, a les nou.

Grans representacions de una veritablement magnífica **Troupe de varietés**

Aquesta nit, per primera y única vegada a Barcelona, **Lydia de Rostow** presentarà un suggestiu número de ball,

Le maillot noir

que tan gran èxit obtingué en el «Folies Bergères» de París.

Passat demà, dimecres, altre gran debut de primer orde:

Els «frescos» **LINA DARWILS** els alegres creadors de uns suggestius balls que ab gran aplaudiment presentaren en el «Bal Tabarin», de París.

Eden Concert Assalt, 12 — Telèf. 2,461 — Atraccions, varietées, concert. Avui, EXIT IMMENS de la nova troupe russo-franco-espanyola La bellíssima princesa **TAMARA** y la seva preciosa germana **KOYA** y l'hermosa y elegant **Galatee Valery** 30 artistes més en programa. Inauguració del nou «Foyer». Entrada lliure. Butaca gratis. Tarda, a dos quarts de quatre. Nit, a dos quarts de dèu.

Cinematógrafs

GRAN CINE BOHEMIA. — Escullit programa. Sessions tarda y nit. Exit de les pelícoles

La Geisha

Don Juan de Serrallonga

(SEGONA PART)

«Tomàs Beckect»; «Max, campeón de boxeo»; «Prurito de Rubinet»; «Maniobras militares francesas» y altres de veritable èxit.

SALA MERCE.—Exit creixent de les varietats a les grates. Grans actualitats: «Chavez atravessant els Alps», «Castells d'Italia» (úniques a Espanya) y «Epissodis de guerra», «Un maniàtic» y altres.

DIORAMA En autòmates, estrena de la sarsuela còmica en tres quadros, «El capitán Mefistófeles». En pelícoles, estrenes de segona part de

Don Juan de Serrallonga

«La Geisha»; «Prurito de Rubinet» y altres,

SALA ARGENTINA SANT PAU 64

Cinematògraf y Atraccions

Avui, dilluns, gran debut de «The Burlington», cèlebres excèntrics acròbates. Exit de la «Estrada», duetistes y transformacions. Ovacions continues al celebrat tenor «Fuster» y a la parella de ball, «Los Campeoninis».

Escullit programa de pelícoles, acompanyades pel selecte quartet de la casa.

CINE POPULAR.—Cera, núm. 51, junt a la Ronda Sant Pau. — Avui, brillant programa de pelícoles d'estrena

DON JOAN DE SERRALLONGA (segona part)

EL HONOR

«Pila eléctrica de Hermenegildo», «Madre espulsada», «Viraugetox», «Niño con dos madres» y altres. Entrada, 10 cts'; preferencia, 20.

DIVERSIONS PARTICULARS

MUNDIAL PALACE. — Concerts Santos tots els dies. Coberts desde pessetes 3'50. Els divendres boullaibaise. Dissabte, menú corrent y vegetarià.

OBSERVACIONS ATMOSFERIQUES

L'Observatori Meteorològic de l'Universitat anotá ahir els següents datos:

Hores de observació	Baròmetre nivell mar	Temperat.ª a l'ombra	Direcció del vent	Humitat relativa	Classe de núvols	Quantitat de núvols
8 m.	763'58	19'7	E	77	CKN	1'0
4 t.	763'29	19'1		89		0'8

En les 24 hores	Temperatura Máxima	Temperatura Mínima	Velocit. del vent	Aigua evaporada	Pluja en milím.
	Sol 34'3 Omb. 23'3	Omb. 15'0 Refl. 14'6	46	2'82	2'25

Sortida del sol: 5 h. 56 m. — Se pon: 5 h. 20 m.

Informació marítima

Moviment del Port del dia 9 d'octubre

EMBARCACIONS ENTRADES

De Nortfolk y escales, vapor austriac «Virginia», de 2,314 tonelades, capità Prige, ab càrrega general y 27 tripulants.

De Londres, vapor anglès «Almagro», de 878 tonelades, capità Hunt, ab càrrega general y 20 tripulants.

De Capdechague y escales, vapor alemany «Mathilde», de 791 tonelades, capitá Festersen, ab fusta y 17 tripulants.

De Palma, vapor espanyol «Bellver», de 788 tonelades, capità Pujol, ab càrrega general, 27 tripulants y 110 passatgers.

De Nova Orleans y escales, vapor espanyol «Pio IX», de 2,658 tonelades, capità Ugarte, ab càrrega general, 57 tripulants y 41 passatgers.

De Gijón, vapor espanyol «Biskaya», de 955 tonelades, capità Rey, ab carbó y 20 tripulants.

De Sovansea vapor «Oiz Mendi», de 1,312 tonelades, capità Q. de Uralde, ab carbó y 23 tripulans.

De Cardiff, vapor anglès «Canganian», de 705 tonelades, capità Robet, ab carbó y 17 tripulants.

De Valencia, vapor espanyol «Vicente Ferrer», de 455 tonelades, capità Fàbregas, ab càrrega general, 24 tripulants y 435 passatgers.

De Gandía, vapor espanyol «Federico», de 341 tonelades, capità Zaragoza, ab càrrega general, 24 tripulants y 58 passatgers.

De la mar, vapor de pesca «Mercé», ab peix fresc.

INSTALACIONS COMPLETES PERA AIXECAR AIGUA

MOTORS

A GAS, BENZINA, GAS POBRE, etc. Preus econòmics y resultats garantits. Nombrosas referencies

DAVID FERRER Y C.A
(Societat en comandita)
Corts, 586 -- BARCELONA

HERPES (interns y externs)

Escrófules, Tuberculosi, Reuma, Gota, Mal de pedra, etc., se curen radicalment ab el Aixarop antihumoral

Purificante R. Saez

Ab el seu ús desapareixen ràpidament els **picors, taques, grans, escames** y demés manifestacions de la pell; les **granulacions, plaques** y **ulceracions** de la boca y les obertures naturals, y els **dolors** de les articulacions y els ossos.

OBESITAT (excés de greix)

se combat y se curen les malalties propries dels obesos ab el Aixarop Fundent de la grassa

Obesífugo R. Saez

Ab el seu ús, els obesos, sense privarse de menjar y beure lo necessari, enflaqueixen, y sense subgectarse a exercicis fadigosos disminueixen la grassa y s'aprimen, desapareixent les molesties y curantse les malalties que sofreixen.

Els remeis especials del metge R. SAEZ DOMÈNECH són de composició vegetal y del tot tolerables.--Contant 35 anys d'èxit y milers de curacions.

MALALTIES URINARIES

Irritacions, prostatitis, cistitis, estrenyiments, etcétera, se curen, siguin recents o antigues, ab les píldores

Flujicida R. Saez

Ab el seu ús, paren a les poques preses la picor y la frecuencia de orinar, desapareixen les secrecions anormals y les mucositats de la orina, que s'expeleix fàcilment y sense sediments, y els malalts ab la salud recobren el tò y vigor perduts.

Aquests remeis especials se venen en les farmacies: Hospital, 2; Princesa, 1; Rambla de les Flors, 4; Pelai, 9; Escudellers, 75. Consultes gratuites ab el metge **R. Saez Doménech,** plassa Bonsuccés, 2, y Sitjas, 1, pral.

PIANOS Y HARMONIUMS de lloguer desde 8 fins a 15 pessetes al mes Carrer del Bruc, núm. 70, entressol, primera

MARIN--ÓPTIC

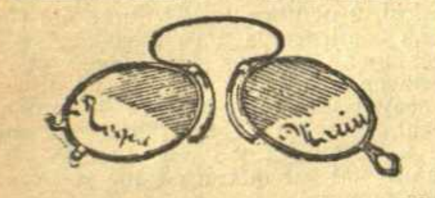

Gran assortit en gafes y lentes de cristall de roca de 1.ª classe, a 6 PESSETES. Lentes d'aigua cristall insuperable. Preus reduits. Se serveixen ab exactitut y rapidesa els encàrregs dels senyors metges y oculistes. — Se garanteixen els objectes.
ARCS, 3. (JUNT A LA PLASSA NOVA)

Clínica C. CROUS
VIAS URINARIAS
ENFERMEDADES POST-AMORALES
VENÉREAS, DEBILIDAD GENÉSICA
curación radical y ràpida
por nuestro tratamiento exclusivo
Electro-terapia, Masages
DOSIMETRIA GRATIS en las horas de consulta especial
de 11 á 2 y de 6 á 7
VISITA REDUCIDA, de 8 a 10 noche
Carmen, número 56, principal

Poder natural Desenrotlleu vostres forses mentals y adquirireu aquest poder sutil que domina no solament la materia, sinó l'enteniment d'altres persones. Aquest poder es la herencia que té tot ser humà, pera que, fent bon ús d'ell, pugui adquirir tot lo que en justicia li perteneix. J. Carretè (Mentalista), Escudellers, núm. 75, segon, segona, escala esquerra, Barcelona.

DINER en 1.ª hipoteca y sobre valors desde'l 3 per 100 anyal en lletres, proprietaris, industrials y comerciants, desde'l 1½ per 100 al mes.

DINER en 2.ª hipoteca, usdefruits y parts indivises, y sobre genres, pianos, carruatges y tota garantia que convingui. Rambla de Santa Mónica, 4, entressol.

SE COMPREN mobles de totes classes, catifes, pianos, caixes de caudals, objectes d'art, llensols de fil, matalassos, cortinatges y pisos sencers. Carrer de la Canuda, núm. 13

MOBLES DE A. DIRAT

Exposició permanent de dormitoris, menjadors, despatxos, salons, etc,

Grans magatzems ab 12 portes. Mendizabal, número 30 y Sant Pau, 50, 52 y 54.

VIUDOS Y SOLTERS

Diferentes senyoretes de totes edats y ab dots y fortunes desde 100 a 100,000 durus o més, desitgen casarse com Déu mana. Totes son honrades, instruides y de bones families. Escriure (ab sagell dintre de la carta) a don J. Prats, rambla de Catalunya, 46, primer. — Unica casa formal.

SALUD - BELLEZA - FUERZA

la conseguiréis combatiendo sin tregua a los **HERPES** tanto internos como de la piel mediante el uso del

ROB XARRIÉ

De venta en farmacias y droguerias de España y América

GRATIS gradnació científica de la vista
ULLERES y LENTES cristall de roca, a 6 pessetes **Hospital, 6, pral., P. Ruiz y Berenguer,** òptics. Pròxim trasllat carrer **Santa Agna, 19, pral.**

LOS TRES REGALOS

Primera casa d'Espanya montada en aquesta forma

TRAJOS a mida, en ESTAMS, LLANES y XEVIOTS a 10 durus.
ABRIGS genres alta novetat, TALL ANGLÈS GARANTIT, a 10 durus.
CAPES, bon panyo y elegant embós, a 10 durus.
Ademés s'entreguen a cada comprador **Tres regals** consistents en
Un sòlid parell de CALSAT — Una bona CAMISA — Una elegant CORBATA novetat
Tot per 10 durus - - Tot per 10 durus
Pelai, número 6, principal - Sastreria LOS TRES REGALOS
Abans de comprar hi ha que visitar aquesta antiga y acreditada sastreria: es la que ven més barato

Esqueles mortuories se n'admeten fins a les tres de la matinada

FORA PEL MOIXI

Els POLVOS COSMÈTICS DE FRANC treuen en pocs minuts el pèl de qualsevol part del cós, mata ses arrels y no torna a sortir. No irrita'l cutis. Aquest depilatori es utilíssim a les senyores que tinguin pèl moixi (vello) a la cara y brassos, pera que així puguin destruirlo. UN POT, 2'50 ptes. — S'envia certificat per correus si per endavant se reben 3'50 ptes. en LLIURANSA de Gir Mutu (en segells de corres

Farmacia Borrell
COMTE DE L'ASSALT (CARRER NOU), NÚMERO 52. -- BARCELONA

BIBLIOTECA CLÁSSICA CATALANA

EDITOR IMPRESSOR ARTUR SUÁREZ || UNIVERSITAT, 34 BARCELONA || ADMINISTRADOR RAFEL GISPERT

GRAN CUPÓ REGAL

En virtut d'un conveni entre EL POBLE CATALÁ y la Biblioteca Clàssica Catalana s'entregarán al portador d'aquest cupó les obres següents:

Historia de Catalunya den Bofarull, traducció catalana, trenta tomos.	15 volums
Crònica o comentaris del rei en Jaume I, feta y escrita per ell mateix en sa llengua natural.	1 »
Els Almogàvers, F. de Moncada. Expedició de catalans y aragonesos.	1 »
Crestomatia de la Llengua Catalana. Prosa y vers. Desde'l IX sigle al XIX, per Antoni Bulbena.	2 »
Les obres del valerós cavaller y elegantíssim poeta Ausias March .	1 »
Literatura Catalana	1 »
	21 volums

Totes aquestes obres van ricament enquadernades, essent una veritable joia, indispensable en tota biblioteca.

El seu preu es de *125 pessetes*, però presentant aquest cupó se reduirà a *100 pessetes* y, ademés, se concedirà el pagament a plassos mensuals de *cinc pessetes*, entregantse tota l'obra al firmar la pòlissa de compra.

Els **vòmits, cor agro, ardors, inapetencies, pesadesa, bilis y dolors de l'estómac, cintura y esquena, etc.,** desapareixen al següent dia de usar el

Estómago Artificial

o Polvos del Dr. Kuntz

Desapareixen en tres dies les **dispepsies, gastralgies y catarros gàstrics,** com ho certifiquen milers de curats. De venda en totes les farmacies y drogueries Dipòsit: Rambla de les Flors número